madre, (9) eſtonce heredaran todos los bienes que fincaron del, partiendolos entre ſi por cabezas egualmente. E eſſo ſeria, ſi el finado dexaſſe fijos de tales hermanos. (10)

LEY V.

Como, los hermanos, e los otros parientes de la liña, de trauieſſo, ſe pueden heredar los vnos a los otros, quando mueren ſin Teſtamento.

FAſta aqui moſtramos en que manera los aſcendientes, e los deſcendientes, deuen heredar entre ſi, quando alguno dellos muriere ſin teſtamento. E agora queremos dezir, como pueden heredar entre ſi, los que ſon de la liña, dicha, de trauieſſo; aſsi como los hermanos, e los tios, a los otros parientes que ſon en aquella meſma liña; muriendo alguno dellos ſin teſtamento. E dezimos, que ſi alguno que aſsi murieſſe ſin teſtamento, non ouieſſe de los parientes que ſuben, o deſcienden, por la liña derecha, e ouieſſe hermano, o hermana, (1) de padre, o de madre, e ſobrino, fijo de tal hermano, o de tal hermana que fueſſe ya muerta; que el hermano, e el ſobrino heredaran los bienes de ral defunto egualmente: e maguer ſean los ſobrinos dos, o mas, naſcidos de vn hermano, o de hermana, non auran mas de la meytad (2) de la heredad, e partirla han ellos entre ſi por cabezas egualmente. Mas ſi eſte que murieſſe ſin teſtamento, non auiendo aſcendientes, nin deſcendientes, ouieſſe ſobrinos, de dos hermanos de parte de ſu padre, o de ſu madre, e fueſſen los hermanos amos muertos, heredaran los ſobrinos los bienes de ſu tio, e partirlos an entre ſi por cabezas (3) egualmente. E ſobre todo dezimos, que ſi eſte que aſsi murieſſe, ouieſſe otros hermanos, que non le perteneſcieſſen ſi non de parte de ſu madre, o de ſu padre, que eſtos, nin los fijos dellos, non deuen auer herencia del finado, (4) con los hermanos que le perteneſcen de parte de padre, e madre; nin con los fijos dellos, ſi los padres fueſſen muertos.

L. 12. tit. 8. lib. 5. Recop.

LEY

pem, & non in capita. Idem habetur *in dict. authent.* ubi gloſſ. & communiter Doctor.

(9) *De madre.* Concordat *hæc* L. *cum opinione* Gloſſ. & Doctor. *in dict. authent. defuncto*, ut etiam fratres utrique conjuncti non excludant avum, vel aviam, ſed concurrant, hodie verò neque concurrent, ut *in dict. leg. 7. in ordin. Tauri*, & *in leg. 1. tit. 6. lib. 3. for. LL.*

(10) *Hermanos.* Concordat *cum authent. ut fratrum filii*, §. *fin. col.* 8. hodie ſerva quod habetur *in dict. leg. 7. in ordin. Tauri.*

LEX V.

Ad ſucceſsionem fratris vocantur fratres unà cùm filiis fratrum præmortuorum in ſtirpem, ſed ſi nemo fratrum vivit, ſuccedunt fratrum filii per capita, ſed tàm fratribus, quàm filiis fratrum præferuntur fratres ex utroque parente conjuncti defuncto, aut eorum filii. Hoc dicit.

(1) *O hermana.* Fratres utrinque conjuncti ſunt, qui in ſucceſsione ab inteſtato vocantur ad ſucceſsionem fratris primo loco, ut hic, & *in authent. ceſſante, C. de legitim. hæred.* in patruis tamen ſuccedentibus, nepoti, ſeu ſobrino ſuo non conſideratur iſta duplex conjunctio, ſed admittuntur pariter, ſive fuerint conjuncti patri nepotis eorum fratri ex utroque latere, ſive ex uno tantùm, ut tradit Bart. *in leg. poſt conſanguineos*, §. *legitima*, *ff. de ſuis, & legitim. hæred.* hæc namque conjunctio conſideratur tantùm: cùm agitur de ſucceſsione fratris, vel patrui, ut *in authent. de conſanguin. & uterin. fratri, ad fin. columη. 7.*

(2) *De la meytad.* Concordat *cum dict. authent. ceſſante*, & *cum leg. 8. in ordin. Tauri*, ſed quid ſi frater utrinque conjunctus repudiet hæreditatem, qui tamen habet filium, vel filios, an pars repudiata accreſcet nepotibus, ſeu filiis ſui fratris adeuntibus, vel an filii repudiantis aliquid habebunt? Vide per Salycet. *in dict. authen. poſt fratres*, 1. ubi tenet, quòd non acreſcat, ſed etiam filii repudiantis cum illis ſuccedant, cujus contrarium tenuit ibi Corneus, vide ibi per eos, & opinio Salycet. videtur æquior, & probabilior.

(3) *Por cabezas.* Approbat opinionem Azor. *C. de legitim. hæred. in ſumma*, quam etiam tenuit Gloſſ. *in* §. *hoc etiam inſtit. de legit. agnat. ſucceſsion.* Gloſſ. tamen *in dict. authent. ceſſante*, tenuit contrariam opinionem, imò quod admitterentur in ſtirpes, & *in leg. lege duodecim tabularum, C. de ſuis, & legitim. hæred.* Bart. *in leg. poſt conſanguineos*, §. *hac hæreditas, ff. de ſuis, & legitim. hæred.* & communiter Doctor. *in dict. authent. ceſſante*, & hanc dicit communem eſſe opinionem Nicol. de Ubaldis, *in tract. de ſucceſ. ab inteſt. 3. part. col. 1.* opinionem tamen Azor. tenet Bald. & Salycet. *in dict. authent. ceſſante.* Tu tene menti iſtam leg. partitarum hoc decidentem, & opinionem Azor. approbantem, ut quando filii fratrum ſolùm inter ſe ſuccedunt: & non cum patruo, diviſio fiat in capita, & non in ſtirpes, quid autem ſi agatur de ſucceſsione feudi? Vide per Bald. *in cap. 1.* §. *item quia, de his, qui feud. dar. poſſunt*, & *in cap. 1. in princ. de ſucceſsion. feud.* & *in verſic. his verò, de ſucceſsion. fratrum*, & *in cap. unico de natur. ſucceſsion. feud.* & per Alex. *conſil. 55. colum. 8. & 9. volum. 4.*

(4) *Del finado.* Concordat *cum dict. authent. ceſſante, C. de legitim. hæredib.* & *authent. itaque, C. communia, de ſucceſsion.* quid autem ſi non ageretur de hæreditate fratris: ſed de ſubſtitutione fideicommiſſaria, in qua teſtator vocabit filios ſuos, qui erant ex diverſis matrimoniis, an præferantur utrinque conjuncti conjunctis ex uno latere tantùm? Et dicendum eſt, quòd non: cùm ex tali ſubſtitutione fideicommiſſaria non ſuccedatur fratri, ſed teſtatori, L. *cohæredi*, §. *cùm filia, ff. de vulgar. & pupil.* & quantum ad ipſum teſtatorem omnes filii ſunt æquales, licèt procreati ex diverſis nuptiis: & ſic omnes æqualiter admittentur, ut decidit Bart. *in leg. Lucius, colum. fin. penult. quæſt. ff. de vulgar. & pupil. verſic. quæro quidam habens duos filios*, & probatur *in leg. fin. ff. ad Trebel.* & tradit Decius *conſil.* 304. incipit *in caſu propoſito*, & adde Bald. *in leg. in teſtamento, colum. 4. verſic. 5. quæritur, C. de teſtament. milit.* & Alexand. *conſil. 30. 2. volum.* incipit *viſo teſtamento.* Item in Baronia, vel feudo non conſideratur an aliquis frater ſit utrinque conjunctus, ſed an ſit conjunctus ex illa parte, ex qua feudum defertur, vide per Bald. *in leg. 1. C. de ſuis, & legitim. hæred.* Et idem videtur dicendum in majoria, ex quo inferes ad quæſtionem, quòd ſi mulier, quæ habebat majoriam, habuit filium ex primo viro, cum quo matrimonium contraxit, ſi fortè poſteà iſte vir ivit in bellum, & fuit orta fama, quòd ibi mortuus fuerit: ſi fortè mulier contraxerit cum ſecundo viro, ex quo habuit filium, & demùm reverſo primo, fuit reſtituta primo viro, ex quo habuit tertium filium, quòd ſi mortua iſta muliere, ſucceſsit filius ejus major, qui poſteà deceſsit ſine liberis, quòd majoria debetur filio ſecundo, licèt non ſit fratrer utrinque conjunctus filii majoris decedentis, & non tertio filio, licèt fuerit fratri utrinque conjunctus.

LEY VI.

Como ſe pueden heredar los hermanos, que non ſon de padre, e de madre: e otroſi, quien puede heredar a quel que muere ſin Teſtamento.

Ley 6. tit. 4. HErmanos de padre tan ſolamente, e otro de madre, auiendo aquel que murieſſe ſin teſtamento, ſi non dexaſſe otro pariente ninguno, que heredaſſe lo ſuyo, de los que deſcienden, o ſuben, por la liña derecha; eſtonce dezimos, que en tal caſo como eſte, el hermano que le perteneſcieſſe a eſte atal de padre tan ſolamente, eſſe heredara todos los bienes del defunto, que le vinieren de parte de ſu padre: (1) e el hermano que le perteneſcieſſe de parte de la madre, eſſe heredara otroſi todos los bienes que le vinieren de parte de ſu madre: e los bienes que atal defunto como eſte ouieſſe ganado (2) por otra manera qualquier, amos los hermanos ſobredichos los partiran egualmente. E ſobre todo eſto dezimos, que ſi alguno murieſſe ſin teſtamento, que non ouieſſe parientes, de los que ſuben, o deſcienden por la liña derecha, nin ouieſſe hermano, nin ſobrino (3) fijo de ſu hermano; que deſtos adelante, (4) el pariente que fuere fallado que es mas cercano (5) del defunto faſta en el deceno grado, (6) eſſe heredara todos ſus bienes. E ſi tal pariente non fueſſe fallado, e el muerto auia muger legitima (7) quando fino, heredara ella todos los bienes de ſu marido: (8) eſſo miſmo dezimos del marido, que heredara los bienes de ſu muger, en tal caſo como eſte. E ſi por auentura, el que aſsi muerieſſe ſin parientes non fueſſe caſado, eſtonce heredara todos ſus bienes la Camara del Rey. (9)

L. 12. tit. 8. lib. 5. Recop.

LEY

LEX VI.

Si defunctus habet fratem ex parte patris, & alium ex parte matris: quilibet eorum ſuccedit in bonis, quæ ex linea ſua provenerunt defuncto: in aliunde autem quęſitis ſuccedunt æqualiter: fratre verò non exiſtente, ſuccedet propinquior conſanguineus uſque ad decimum gradum, quibus non exiſtentibus, ſuccedit conjunx: etſi non ſit conjunx, ſuccedit fiſcus. Hoc dicit.

(1) *De parte de ſu padre.* Sequitur dictum gloſſ. *in dict. authentic. poſt fratres, 1. C. de legitim. hæredib. per leg. de emancipatis, C. eod.* & dictum Azor. *C. eod. in ſumma*, & Gloſſa *in authent. itaque, C. communia, de ſucceſſ.* & idem quod hic diſponitur in fratribus, erit in filiis fratrum, ſecundum Matheſi. *in tractat. de ſucceſsion. ab inteſt. in verſic. 3. articulus principalis per text. in authent. de hæredib. ab inteſt.* §. *reliquum*, & tenet etiam Angel. Aretin. *in* §. *ſi plures ad fin. inſtit. de legat. agnat. ſucceſſ.* Sed quid ſi concurrant avunculus ex parte matris, & patruus ex parte patris, non extantibus fratribus, neque filiis fratrum, an fiat iſta diſtinctio bonorum in ſucceſsione inter eos? Non memini vidiſſe tactum, & videtur, quod ſic ex identitate rationis, & ex æquitate. Cogita tamen, quia in contrarium facit, quòd lex inter iſtos non conſiderat, niſi propinquitatem gradus, ut in ſimili quæſtione dicit Paulus de Caſtr. *in authentic. poſt fratres, 2. C. de legitim. hæredib.* & quia cùm ſint bona commixta, non debet fieri diſtinctio bonorum, extra caſum in jure expreſſum. Item quia reſpectu iſtorum jam iſta bona non dicuntur paterna, vel materna, prout diceretur in fratres, vel filios fratrum, qui ſunt in linea deſcendenti à patre, vel à matre, & ſic non habebit locum, §. *exceptis, L. de emancipatis, C. de legitim. hæred.* & pro hoc induco, quòd dicit Andr. de Iſern. *in cap. ſi quis miles, in verſic. & filius fratris Imperator Lotharius Eugenio Papæ, colum. 2.* in quæſtione illa, an patruus ſuccedat nepoti ex fratre in feudum, dicit inter alia hæc verba, conſtitutio etiam dilucidans ſucceſsiones non debet intelligi in non enumeratis, quamvis intelligerentur alias propter ſimilitudinem, vel eandem rationem, & ponendo de nepote, dicta conſtitutio debuit patruum exprimere ſi fuiſſet intentionis ſuæ, quòd patruus ſuccederet ſicut nepos: quoniam appellatione nepotis non continetur patruus, quia ſunt in diſtanti gradu: & ſicut in nomine diſcrepant, ſic in effectu, *C. de feriis, L. à nullo, L. ſi idem, C. de codicillis*, & poſt hæc ſcripta reperi Ludovic. Bolognin. *in addit. ad Matheſalarum in tractat. de ſucceſſ. ab inteſt. charta 9. colum. 1. verſic. non ſunt multi dies*, dicentem, quòd pro iſta parte ſic conſuluit: vide ibi per eum, qui in ſpecie tractat quæſtionem iſtam, & concludit, quòd non fiat in matertera, & patruo iſta diſtinctio bonorum.

(2) *Ouieſſe ganado.* Adde *dict. authent. poſt fratres*, & ibi Gloſſ. 1. *C. de legit. hæred.* ſed qualiter iſti ſolvent debita defuncti: dic, quòd debita contracta pro bonis maternis ſolvent ſuccedentes in maternis contracta pro paternis ſuccedentes in paternis, arg. L. *ſi certarum*, §. 1. *ff. de teſtament. milit.* quod ſi non appareat pro quibus bonis fuerunt contracta, pro rata ſubſtinebunt, ſecundum Alberic. *in authent. itaque, columη. 3. C. communia, de ſucceſsion.*

(3) *Nin ſobrino.* Iſte enim excludit patruum, etiamſi ſint in pari gradu, ut hic, & *in authent. poſt fratres, 1. C. de legitim. hæredib.* & *in authent. de hæredib. ab inteſt. venien.* §. *ſi autem, colum. 9.* & tenet Joann. Faber. *in* §. *fin. colum. 2. inſtit. de ſervi cognat.* & Salycet. *in authentic. poſt fratres, 1. in princip. ſumans illum text.* & text. ad hoc expreſſus eſt ibi, quid autem erit in feudo, ſi concurrant patruus, & filius fratris mortui? Vide per Bald. *in cap. 1. Imperator Lothar. Eugenio Papæ, in fin.* ubi dicit; idem eſſe in feudo, quod in allodiis, & à fortiori ratione: quia ferè contra naturam feudi eſt, quòd reſpiciat aſcendentes, filius ergò fratris ſuccedet in cellula fratris, ſed patruus non habet aliam cellulam, niſi ſeipſum: & ideò filius fratris intelligitur eſſe proximior per fictionem, quoad gradum, & per veritatem, quoad effectum.

(4) *Adelante.* Non ergò habet locum repræſentatio in ſucceſsione collateralium ultra filios fratris, ut hic, & *in authent. poſt fratres, 2. C. de legitim. hæred.* & dixi ſupra, *in leg. 3.*

(5) *Mas cercano.* Concordat *cum dict. authent. poſt fratres 2.*

(6) *Dezeno grado.* Approbat opinionem Azor. *C. de legitim. hæred. in ſumma, col. fin.* reprobata opinione Placent. qui dicebat omnes agnatos, & cognatos in infinitum debere ſuccedere, & opinionem Azor. tenet etiam Gloſſ. *in authent. de hæred. ab inteſtat. venient.* §. *ſi verò neque fratres*, & *in authent. in ſucceſſ. C. de ſuis, & legit. hæred.* ubi etiam Bart. & Doctor. & Jaſ. *in leg. fin. col. 2. C. unde legitim.* in feudorum tamen ſucceſsione porrigitur ſucceſsio uſque ad ſeptimum gradum tantùm, & non ulterius, *cap. 1.* §. *hoc autem ſciendum, de his, qui feud. dar. poſſ.* niſi feudum ſit conſtitutum nomine, & titulo Regni, Ducatus, Marchionatus, aut Comitatus: nam tunc etiam ultra centeſimum gradum ſucceſsio porrigitur, Bald. *in cap. 1. de feud. Marchiæ, in* §. *capitanei*, Jaſon. poſt alios *in dict. leg. fin. col. 2.* Decius *conſ.* 85. *tu in feudorum ſucceſsione*, vide *L. 6. tit. 26. part. 4.* & quæ ibi dixi, & *L. 7. ejud. titul.* & ea, quæ etiam ibi dixi, & qualiter computentur iſti gradus, vide *in leg. 3. tit. 6. part. 4.* & adde Decium *conſil.* 334.

(7) *Muger legitima.* Concordat *cum leg. 1. ff. unde vir. & uxor.* & L. 1. *C. eod.*

(8) *Marido.* Ut habetur ſimiliter in dictis legibus.

(9) *Del Rey.* Concordat *cum leg. 1. & leg. 4. C. de bon. vacan. lib. 10.* & *L. 1.* §. *divus, ff. de jur. fiſci.* & *in authent. de hæred. & falcid.* §. *ſi verò inſtitutio.* & *in tit. qua ſunt*

ad 10. gradum Succes. extendit: in ea vero, qua uxorem vocat, corrigit. per L. 6. tit. 4. lib. 5. Vid. Olanum in Concord. lit.a 7. n.o 21. et optime resolvit Tellus Fernn. ibi in dict. L. tauri n.o 8.

Vé à Febrero t. 1. de Cuentas c. 1. §. 20. n. 231. pag. mihi 193. ubi refert Regalem recentes dispositiones à qua hec leo corroboratur.

L E Y VII.

En quanta parte de los bienes del marido rico puede heredar la muger pobre, ſi caſſaſſe ſin dote, e non ha de que beuir.

LL. 3. 4. y 5. tit. 2.

Vide Lar. 9.ª clave. Consult. 36. Carleſon n.º 8. Sanchez lib. 4. Conſ. c. 1. Dub. 28.

PAganſe (1) los omes a las vegadas de algunas mugeres, de manera, que caſan con ellas (2) ſin dote, (3) maguer ſean pobres; porende, guiſada coſa, e derecha es, pues que las aman, e las honrran en ſu vida, que non finquen deſamparadas (4) a ſu muerte. E por eſta razon tuuieron por bien los Sabios antiguos, que ſi el marido non dexaſſe (5) a tal muger, en que pudieſſe bien, e honeſtamente beuir, nin ella lo ouieſſe de lo ſuyo, (6) que pueda heredar

Leyes 5. y 6. tit. 9. lib. 5. Recop.

ſunt regalia in parte bona vacantia, in uſibus feudorum, & nota, quòd ſi Clericus non habet conſanguineos, neque Beneficium Eccleſiaſticum, & decedit ab inteſtato, bona talis Clerici non veniunt aplicanda fiſco Papæ, ſed potius debent applicari Epiſcopo loci, ut ipſe diligenter ea diſtribuat in uſum Eccleſiæ univerſalis, non verò, ut ſibi appropriet, ut notat Abb. *in cap. 2. ultim. nota. & in cap. 1. ad fin. de ſucceſſion. ab inteſt.*

L E X VII.

Si matrimonium ſine dote ſcienter contrahitur, ſi mulier unde honeſtè vivat poſt mortem viri non habeat, ſuccedit ipſi viro etiam liberos habenti in quarta, quæ non ultra centum libras auri aſcendat, ſed ſi habet unde vivat, non ſuccedit. Hoc dicit.

(1) *Paganſe.* Sumpta eſt de §. *quia verò legem, in autb. ut liceat matri, & aviæ, col. 8. & à §. quoniam verò in authent. de exhiben. & introd. re. colum. 5.* & *in authent. prætereà, C. unde vir, & uxor*, & licèt iſta lex loquatur in uxore inope. Idem erat in viro, ut *in dict. authent.* & vide per gloſſ. & Bald. *in leg. licèt*, ubi & Bald. *in 2. lect. C. de jur. dot.*

(2) *Con ellas.* Procedet etiam inter ſponſos de præſenti, etſi uxor non ſit ducta ad domum, vide Bald. *in leg. fin. col. fin. verſic. 6. quæſt. C. unde legitim.*

(3) *Sin dote.* Item ſi dos eſſet parva, ſecundum Bald. *in dict. authent. prætereà, circa fin.* cujus dictum communiter tenetur: ſed tunc talis dos computabitur in quartam, ſecundum eum, & Paul. de Caſtr. ibi. Quid autem, ſi dos fuit congrua tempore contracti matrimonii, ſed poſteà ex mutatione temporum, qualitatis perſonarum, & facultatum, facta eſt in congrua? Vide per Socin. *conſil. 30. in 4. volum. col. pen.*

(4) *Deſamparadas.* An idem erit in viro inope, uxore præmoriente? Text. *in dict. §. quando vero, in authent. de exhibend. reis*, probat apertè, quòd ſic, & tenet gloſſ. *in dict. §. quia verò legem*, ubi reſpondet ad text. ibi, qui videbatur obſtare, & ita tenetur communiter per Doct. *in dict. authent. prætereà.* Si tamen ex uxore præcedenti maritus habeat filios, qui ſuccedunt matri, & pater habeat uſumfructum: tunc maritus non habebit iſtam quartam, quod procedit ſive matrimonium fuerit cum dote, vel ſine dote, cùm talis quarta detur in ſubſidium, propter inopiam, ut fatetur Decius, *in dict. authent. prætereà, in princ. col. 2.* ſi autem non extarent liberi, & mulier dotata fuiſſet, & dos eſſet reſtituenda per maritum, poſſet tunc maritus habere quartam, licèt matrimonium eſſet cum dote, ut tenet gloſſ. ſingularis *in leg. licèt, in gloſſ. 1. C. de jur. dot.* & illam gloſſam ſequuntur communiter Doctor. ut tradunt Alex. & Decius *in dict. authent. prætereà.*

(5) *Non dexaſſe.* Ex hoc verbo videtur, quòd diſpoſitio hujus leg. & illarum, de qua ſumpta eſt, procedat etiam condito teſtamento, & idem dicunt Doctor. per text. ibi *in dict. authent. prætereà*, & ſic etiam contra voluntatem teſtatoris debetur iſta quarta, prout vult Bald. *in dict. authent. prætereà, parum poſt principium*, & Alexand. ibidem *colum. 2. qui alios allegat*, ex quo Alexand. impugnat dictum Salyc. ibi in verb. *ſed dubitari poteſt ſeptimò*, ubi tenet, quòd ſi teſtator juſsit uxorem eſſe contentam cum eo, qui ſibi relinquit, & ultra petere prohibuit, quòd tunc ultra petere non poſsit: quia hæc quarta debetur uxori contingenter, non neceſſariò, & ideò ſolùm præter voluntatem teſtatoris non contra voluntatem debet poſſe venire, tu conſidera: quia fortè ex diſpoſitione hujus legis partitarum hæc poſſunt reduci ad concordiam, videlicèt, quòd ſi teſtator reliquit uxori tantundem, ex quo poſſet benè, & honeſtè vivere, licèt ſit minus quarta, quòd tunc uxor non poſsit ultra petere, neque exigere: quòd ponantur verba à teſtatore per quæ prohibeat ea plus petere, prout exigit Salycet. ſed tantùm, quòd relictum ſit ſufficiens ad alimenta: ne uxor infœlix mendicare cogatur, ſi verò legatum à marito relictum non eſſet ita ſufficiens, tunc etiamſi prohibeat eam plus petere: tamen peterit quartam iſtam, & imputabitur tunc tale legatum in quartam, ut diſponit textus *in dict. authent. prætereà*, quæ ita debeat intelligi: Cùm loquitur de tali imputatione, & iſto medio reſpondetur ad fundamenta Alexand. & opiniones reducuntur ad concordiam.

(6) *De lo ſuyo.* Licèt ergò uxor pauper eſſet induſtrioſa, & manibus ſuis poſſet victum lucrari, adhùc habebit iſtam quartam, cùm hæc lex ſe referat ad ea, quæ habeat in facultatibus propriis, & in terminis: ita decidit Decius *in dict. authent. prætereà, colum. fin. verſic. 3. ex ſupradictis*: & movetur, quia efficaciùs debetur uxori inopi quarta iſta, quæ jure actionis peti poteſt, quàm alimenta, quæ ſolùm judicis officio filiis debentur, ubi ad talem induſtriam habetur conſideratio, ut *in leg. ſi quis à liberis, verſic. ſed etſi filius, ff. de liber. agnoſc.* & quia iſta quarta datur in honorem præteriti matrimonii, ut conſerventur conjuges in ſolito ſtatu, ut habetur *in dict. §. quoniam verò, authent. de exhibend. reis*, unde non videtur, quòd cogatur tunc mortuo marito plus ſolito victum propriis manibus quærere, & maximè hoc procederet, ſi mulier eſſet nobilis: cui eſſet dedecus laborare, ut in ſimili tradit Bald. *in leg. alimenta, C. de negot. geſt.* & de filio nobili tradit Bart. *in leg. 1. C. de mendic. vali. lib. 11.* & ſatis hoc placet attenta iſta leg. partitarum, & aliis legibus, de quibus ſumpta eſt, licèt Socin. *conſil. 30. in cauſa Dominæ agnetis, 4. volum.* velit contrarium *in columm. fin.* vel ex dictis Socini ibi hoc limitetur, niſi dos, licèt parva cum induſtria ſufficeret ad alimenta, & ſic quòd ultra induſtriam, eſſet dos, licèt de per ſe non congrua, vide ibi per eum, quid autem ſi uxor ſuperſtes, haberet magnam domum, vel prædium, ex quo tamen vivere non poſſet: niſi vendat proprietatem? Et dic, quòd non cogitur vendere proprietatem, ut eſt text. ſingularis *in leg. fin. §. ipſum autem, C. de bon. quælibet*, & tenet Decius ubi ſupra, & adde, quæ dixi *in leg. 2. titul. 19. 4. partit.* Item cùm hic dicit: *nin ella lo ouieſſe de lo ſuyo*, intelligitur tempore mortis mariti: quia qualitas adjecta verbo intelligitur, ſecundum tempus verbi, *leg. in delictis, §. ſi extraneum, ff. de noxal. & L. ſi Titius*, ubi Bart. *ff. de teſtam. milit.* unde licèt poſteà efficiatur dives, non excludetur ab iſta quarta, & ejus petitione, ut tenet idem Decius *in dict. authent. prætereà, in fin.* referens ſe ita conſuluiſſe, & patet ejus conſil. 24.

Sed quid ſi uxor habeat patrem divitem, à quo alimenta petere poſsit, an adhuc agere poterit ad iſtam quartam? Alex. *in dict. authentic. præterea*, poſt Raph. Cuma. *in L. in ſuis, ff. de liber. & poſtb.* tenet quòd non per fundamenta quæ ibi videbis, cujus contrarium tenet ibi Decius *col. pen.* qui reſpondet ad fundamenta tradita per Alex. opinio tamen Alex. communiter tenetur, ut etiam fatetur idem Decius *col. fin.* tu adde Socin. *dict. conſil. 30.* incipit *in cauſa dominæ Agnetis, 4. vol.* ubi idem tenet, quòd Cuma, & alii. Tu adverte, quòd

dar (7) faſta la quarta parte (8) del los bienes del, maguer aya fijos; (9) pero eſta quarta parte non de-

quòd duo ſunt principalia fundamenta, quibus Cumanus Alex. & alii moventur. Primum quia quæ habet patrem divitem, non poteſt dici pauper, neque vulgò pauper appellatur eo quòd pater, & filius reputantur eadem perſona, & extimum patris reputatur extimum filii, gloſſ. *in L. 2. C. qui æta. lib.* 10. Secundum quia filia poteſt cogere patrem, ut ſibi alimenta ſubminiſtret, & ſic ſuccurretur ſuæ inopiæ quòd eſt juſtius, quam quòd ſuccurratur ex bonis viri prædefuncti: & tamen ad primum poteſt dici, quòd illud de extimo, & reputatione ejuſdem perſonæ procedat, quando filius eſt in poteſtate, prout dicit gloſſ. *in dict.* L. 1. ſed de jure Regni per contractum matrimonii, juxta L. *Tauri*, filia liberatur à patris poteſtate, & cum ſit emancipata, ceſſat dictum motivum. Ad ſecundum verò poteſt dici, quòd illud non debeat eſſe in conſideratione ad tollendam petitionem hujus quartæ: nam hujus quartæ petitio locum habet etiam extantibus filiis illius matrimonii, ut hic, & *in dict. authentic. præterea*, & tamen certum eſt, quòd poterit uxor ſuæ inopiæ ſuccurrere, cogendo filios ad alimenta, L. *ſi quis à liberis, in princ. ff. de liber. agnoſc.* & confirmatur quia uxor (quæ alenda eſt ab hæredibus viri infra annum, ut *in* L. *unica, §. exactio, C. de rei uxor. actione*) non tamen excluditur ab iſta petitione, ut volunt Jacob. Butri. Salic. & Angel. *in dict. L. unica, §. cum autem, C. de rei uxor. action.* per text. *in* L. *cum unus, in fin. ff. de alimen. & cibar. legat.* facit etiam pro iſta opinione contra communem *L. iſtam partitarum*, cum dicit, *nin ella lo ouieſſe de lo ſuyo*, & ſic innuit non ſufficere ſi alimenta poſsit alias à patre conſequi. Cogita, quia paſſus eſt conſideratione dignus, & ut dicit Decius *in dict. authentic. præterea, col. fin.* hoc totum reſidere videtur in arbitrio judicis, qui habet judicare, & declarare, an pauper dicatur.

(7) *Heredar.* Facit quia ſi filii repudiarent, uxor ſuccedet in totum per jus accreſcendi, vide de hoc per Bald. *in L. unica, col. 7. verſ. quoad ſecundam quæſtion. C. quando non petent partes*, filiis tamen communibus illius matrimonii proprietatem reſervare tenetur, ut *in dict. authent. prætereà*, & quòd ſuccedat, ut hæres probatur hic, & *in dict. §. quoniam verò, in authent. de exibend. reis*, quod videtur clarum, quando ſuccedit ex teſtamento, vel ab inteſtato: ſed quando ſuccedit contra teſtamentum, Bald. & Salycet. Cuman. & Paul. de Caſt. *in dict. authent. prætereà*, dicunt, quòd tunc uxor habebit quartam condictione ex illa leg. quibus ſatis obſtat hæc littera, cùm dicit: *puede heredar*, text. etiam *in dict. §. quia verò legem, in authent. ut liceat matri, & aviæ* dicit uxorem accipere: & ſic inuit, quòd non habeat petere, ſed accipere, prout etiam ponderat Philipp. Corneus, *conſil. 178. 2. volum. col. 4. verſ. prætereà eſt advertendum.*

(8) *Quarta parte.* Si tres filii ſint vel pauciores, quòd ſi plures ſint, ſuccedit in virilem, ut *in dict. authent. prætereà.* Quid autem ſi maritus in vita fecit aliquam donationem, vel donationes, ex quibus venit præjudicium in iſta quarta. An uxor poſsit eas revocare reſpectu talis quartæ? Vide per Philipp. Corn. *conſil. 178. 2. volum.* & reperies etiam inter conſilia Socin. *conſil. 108. 1. vol.* cum ſubſcriptione alterius conſulentis, & ibi concludit, quod non admittetur ad talem revocatoriam, vide ibi per eum.

(9) *Fijos.* Sive illius matrimonii, ſive alterius, ut *in in dict. authent. prætereà*, idem à fortiori ſi habeat aſcendentes, ſecundum Bart. & Doctor. communiter *in dict. authent. prætereà*, & cùm diſpoſitio hujus leg. partitarum non reperiatur correcta per aliquam leg. ordinamentorum, ſeu alias, procedet ejus diſpoſitio, etiam hodie licèt legitima filiorum ſit aucta ad omnia bona, excepta quinta parte, in qua pater habet liberam diſpoſitionem, quod patet, quia & iſta lex loquitur: cùm ſuccederetur ab inteſtato, ubi omnia bona veniebant ad filios, & nihilominùs uxori datur iſta quarta, & quia illud augmentum legitimæ fuit eo reſpectu, ne gravarentur in ea filii per parentes, & non quando gravarentur ex diſpoſitione legali, ut in iſto caſu, & leges poſteriores augmentantes legitimam, recipiunt intellectum, & limitationem per priores leges, *L. ſed & poſteriores, ff. de legib. & L. non eſt novum*, Gloſſ. *in leg. ſciendum, in princ. ff. qui ſatiſd. cogant.* & Gloſſ. *in authent. offeratur, C. de lit. conteſtat.* & quod nova lege non exprimitur, id veterum legum regulis relictum intelligitur, *L. præcipimus, in fin. C. de appellat.* & benè confert, quòd in iſto propoſito tradit And. de Iſern. *in tit. quæ ſunt regalia, in parte bona vacantia*, & Socin. *conſil. 121.* incipit: *Præmittenda eſt diſputatio, colum. 2. num.* 8. & certè, cùm ſucceditur ab inteſtato, quæſtio videtur habere minorem dubitationem, ſi verò eſſet ſucceſsio iſtius quartæ contra teſtamentum, in quo pater legavit quintam bonorum, pro anima, vel extraneis: & in reliquis bonis inſtituit filios, tunc videtur magis dubium, an ſcilicèt admittatur diſpoſitio in quinta bonorum, & inſuper de legitima filiorùm uxor habeat quartam: nam ſecundum tempora juris communis, & legum partitarum legitima quanticumque eſſent filii, non tranſcendebat ſemiſſem hæreditatis, *ut in authentic. noviſsima, C. de inoffic. teſtam.* & *L. 17. tit. 1. ead. partit.* & ſic ex ſucceſsione uxoris in iſta quarta, non fiebat eis præjudicium in legitima, & ideò cautè, *in dict. authent. prætereà*, ponitur, quòd ſi tres filii ſint, vel pauciores ſuccedat uxor ſuperſtes in quartam, ſi verò plures in virilem, quod ideò videtur diſpoſitum, ne fiat præjudicium filiis in legitima, & ipſa non habeat ampliorem portionem, quàm unus ex filiis: ſed hodie legitima augmentata fieret eis magnum præjudicium: ſi ultra quintam uxor ferat quartam de reſiduo bonorum, quæ erant legitima filiorum, & pro iſta parte facit *cap. 1. §. fin. de inveſtit. de re alien. fact.* ubi habetur, quòd conjux inops non ſuccedet in feudo, etiam reſpectu iſtius quartæ, quæ ſibi debetur in bonis viri, ubi Bald. dicit, quòd ratio dubitandi in illo §. *erat*, quia tale lucrum quartæ erat alienatio legalis, & ideò videbatur habere locum in feudis: ſed contrarium eſt verum, ſecundum eum, per illum text. quia alienatio legis non intelligitur fieri cum præjudicio tertii: neque in rebus ſui natura prohibitis alienari: facit etiam gloſſ. *in leg. ſi ita quis, §. ea lege, ff. de verbor. obligat.* quòd prohibitus alienare non poteſt dare occaſionem, ut à lege alienetur. Sed adhùc non recederem à primo dicto: nam quod ſic diſponitur *in dict. authentic. prætereà*, non eſt ratione legitimæ, ſed ut dixi, ne ipſa uxor habeat ampliorem portionem: quod patet, quia in numero liberorum non dixit, ſi quatuor ſint, vel pauciores, prout diſponitur *in dict. authent. noviſima*, ſed dixit, ſi tres ſint, &c. & ſic legitima non fuit in conſideratione.

Prætereà res non videtur magni præjudicii, ſaltem quando ſuperſint filii ejuſdem matrimonii, quibus proprietatem reſervare tenetur, & durum eſſet contrarium aſſerere cùm nulla L. iſtius leg. diſpoſitio reperiatur correcta. Tu cogita: quia paſſus eſt novus, & quando filii eſſent alterius matrimonii magis dubius, & magis præjudicialis filiis, & tenendo iſtam partem, quòd adhùc etiam hodie aucta legitima diſpoſitio hujus leg. procedat, non obſtavit, quod fuit adductum, quòd qui non poteſt alienare, debet curare, quòd neque id fiat ex diſpoſitione legali, Gloſ. ſingul. *in dict. §. ea lege*, nam illud procedit, quando alienatio ſpecialiter fuit prohibita in illam perſonam, vel perſonas, in quam ex diſpoſitione legis fit: nam tunc curare debet, ne etiam ab inteſtato ex legis diſpoſitione in talem perſonam veniat: ſecùs ſi prohibitio eſt generalis, de non alienando ſimpliciter, ut declarant ibi Joan. de Imol. & Paul. de Caſtr. latius quem videas *ad dict. §. fin.*

deue montar mas de cient libras de oro, (10) quanto quier que ſea grande la herencia del finado. Mas ſi tal muger como eſta ouieſſe de lo ſuyo con que pudieſſe beuir honeſtamente, non ha demanda ninguna en los bienes del finado, en razon deſta quarta parte.

Hæc lex 8. quæ disponit patrem qui non habet filium aut descendentes legitimos, minime posse filium naturalem hæredem constituere nisi patri suo legitimam relinquat: corrigitur hodie per L. 8. tit. 8. lib. 5. Recop. per quam libere potest filium naturalem in omnibus bonis instituere, relicta patri legitima ut sentit hic Gregor. Lop. Verb. legitima. Vide Olanum in Concord. lit. F. n. 13. Item in quantum præcipit quod stantibus filiis legitimis unciam unam duodecimam filio naturali relinquere: corrigitur per L. 8. tit. 8. lib. 5. Recop. per quam hodie quintum permittitur relinquere vide Olanum in Concord. lit. a B. n. 8. et in Epilog. n. 121.

LEY VIII.

Quando puede heredar el fijo, que non es legitimo, en los bienes de ſu padre, ſi muere ſin Teſtamento; o el padre, en los bienes de tal fijo.

SIn teſtamento muriendo ome, que non dexaſſe fijos legitimos, ſu fijo natural (1) que ouieſſe auido de alguna muger de que non fueſſe dubda que la el tenia por ſuya, e que fueſſe el fijo engendrado en tiempo que el non ouieſſe muger legitima, nin ella otroſi marido; tal fijo (2) como eſte puede heredar las dos partes (3) de las doze, de todos los bienes de ſu padre: e el, e ſu madre deuen partir eſtas dos partes ygualmente. E ſi por auentura, el padre non ouieſſe pariente, de los deſcendientes, nin de los aſcendientes, (4) eſtonce puedel dar mientra biuiere, o dexar en ſu teſtamento, todo lo ſuyo a tal fijo como eſte. Pero ſi ouieſſe fijo legitimo, non le podria dar, nin dexar en ſu teſtamen-

LL. 1. 8. y 9. tit. 8. lib. 5. Recop. L. 11. tit. 6. L. 7. tit. 8. lib. 5. Recop.

fin. de inveſtit. de re alien. fact. poteſt dici, quòd ibi loquitur de rebus feudalibus, quæ de ſui natura ſunt prohibitæ alienari, & quia ibi tractatur de præjudicio alterius, qui erat Dominus directi dominii, quod totum hic ceſſat: quia ſumus in bonis allodialibus, & quorum integra proprietas eſt mariti.

Sed an perdet iſtam quartam uxor, ſi luxurioſè vivat poſt mortem viri, vide per Joan. Lupi. de Piat. Rubeis, *in repetit. cap. per veſtras, de donat. inter vir. & uxorem, in rubric. in colum.* 372. *ad fin. in formis minoribus.*

(10) *De oro.* Concordat *cum dict. authent. de exhiben. reis, §. quoniam verò, & cum dict. §. quia verò legem,* & de valore unius libræ auri, vide *in leg. quotiens,* ubi Joan. de Plat. *C. de ſuſcepto.* & Archa. *lib.* 10. & Jaſ. *in leg.* 2. *§. ex his, penult. colum. ff. de verbor. obligat.*

LEX VIII.

Si defunctus non habet deſcendentes, nec aſcendentes, ſuccedit illi filius naturalis ex concubina in ſexta parte æqualiter cum matre dividenda, ſed in vita, vel teſtamento benè poteſt ei pater omnia bona ſua donare: ſi autem filium legitimum habet, unam dumtaxàt unciam, ſi aſcendentem tantùm, relicta ei legitima hæreditatis, quæ eſt tertia, aliud poteſt filio naturali relinquere, etſi pater de eo non fuit recordatus, tenetur eum hæres arbitrio boni viri alimentare: prædicta omnia habent locum è contra, cùm de ſucceſsione filii naturalis tractatur. Hoc dicit.

(1) *Natural.* Hic habes declaratum, quid debeat concurrere: ut quis dicatur filius naturalis, ſcilicèt, quòd ſit procreatus ex ſoluto, & ſoluta, & quòd non eſſet dubietas, quin pater illam habeat in concubinam, adde *L.* 1. *tit.* 11. 7. *partit.* ibi, *o amigada que tenga conocidamente por ſuya,* ſed vide, quæ dixi *in leg.* 1. *titul.* 15. 4. *partit.* & quod notat Abb. *in cap. in notuit. de election. penult. colum.*

(2) *Tal fijo.* Quid ſi eſſet nepos, vel alius, de liberis naturalibus ulterioris gradus? Videbatur dicendum, quòd illi nunquam poſſunt avo, vel proavo paterno in aliquo ſuccedere, imò neque filius naturalis, & legitimus procreatus ex filio naturali tantùm, non poteſt avo paterno ab inteſtato ſuccedere, ut *in leg. fin. in fin. C. de natural. liber.* quæ lex etiam hodie manet incorrecta, ut patet *in authent. quib. mod. natural. effici. ſui. in §. diſcretis, ad fin. in verſic. de nepotibus,* licèt gloſſ. ibi aliud innuat, ſcilicet, quòd ſit idem, quòd in filiis, quia ſecundum Mateſilla. *in tractat. de ſucceſſ. ab inteſtat. fol.* 2. *colum.* 1. *in princ. dict. leg. fin.* non eſt correcta in nepotibus, neque reperitur de jure cautum, quod idem ſit in nepotibus circa hoc, quod eſt ſtatutum in filiis. Allegat etiam pro ſe text. *in dict. authent. in §. filium verò,* ibi tamen nullum habeat participium ad aſcendentes, qui tamen §. loquitur in alia materia, Ang. de Aret. refert, & ſequitur ſimpliciter Mateſillan. *in §. noviſsimè, inſtit. ad orficia.* Salyc. verò *in dict. leg. fin. C. de natur. liber.* tenet contrarium: imò quòd nepos naturalis ſuccedat ab inteſtato in his duabus unciis avo. Movetur ex eo, quòd in ſucceſsionibus nepotes patrem repræſentant, ut ſicut legitimi in totum ſuccedent, ut *in authent. in ſucceſſ. C. de ſuis, & legit. hæredib.* ſic naturalis in duabus unciis, ut poterat ejus pater, & ſubdit, quòd hæc opinio eſt æquior, & humanior, & quòd ſatis probat ex mente, *dict. leg. fin.* quia in illa lege ideò clauditur via nepotibus: naturalibus, quia & erat clauſa filiis. Si ergò in aliquo aperitur filiis, ut *in authent. licet, C. eod.* & hic ergò, & nepotibus, & quia apertè dict. L. dicit, quod non debet ita via relinquendi nepotibus reſtringi, ſicuti & filiis, & huic opinioni Salyc. videtur adhærere Roderic. Suar. *in commento. L.* 1. *tit.* 6. *lib.* 3. *foro LL. verſ. hæc de naturalium filiorum ſucceſsione, colum.* 1. & certè punctus iſte eſt diſputabilis, ut & dicit Joan. Bapt. Catialup. *in repetit. L. ſi qua illuſtris, C. ad orficia.* ubi dicit, quòd in ſtricta diſputatione opin. Matheſillani, videtur magis de mente text. *in dict. verſic. de nepotibus,* ut latius ipſe inducit, *colum.* 16. *num.* 39. ubi videre poteris, ſed quia Azor. *in ſumma, C. de natura liber. colum.* 1. *verſicul. & quæ dixi de naturalibus filiis,* tenet idem dicendum in nepotibus naturalibus, quod in filiis, & idem tenet Dinus ſeu ille, qui auctor fuit tractatus, *de ſucceſſ. ab inteſtat.* qui eſt inter tractatus Bart. in conſulendo, & judicando non videretur ab iſta opinione recedendum, ſecundum eum, & etiam ego teneo per iſtam leg. partitarum, quod ea, quæ *in dict. verſic. de nepotibus,* continebantur circa nepotes naturales hic non tranſtulit: & appellatione filii in materia favorabili venit nepos, ut tradit Bart. *in leg. liberorum, ff. de verbor. ſignificat.* & Salycet. *in dict. leg. fin.* & per Bald. *in leg. maximum vitium, colum.* 3. & 4. *C. de liber. præter.* & quia etiam ad *dict. verſic. de nepotibus,* conjuncta *dict. leg. fin.* poteſt reſponderi ibi tantùm probari nepotes, etiam legitimos ex filio naturali tantùm avo inteſtato non ſuccedere, ut legitimos: quod tamen ſuccedant, ut naturales, non negant dicta jura.

(3) *Dos partes.* Concord. *cum dict. authent. licèt, C. de natura. liber.* & removetur ab iſtis unciis, ſeu partibus non ſolum ſi extent filii legitimi, & naturales, verum etiam ſi extent filii legitimati reſcripto Principis, quod ſatis probatur hic, & *in dict. authent. licèt,* & ex dictis Bald. *in L. eam quam, num.* 20. & *in L. cum acutiſsimi, C. de fideicommiſ.* & idem ſi ſtarent filii adoptivi, ſimiliter excludetur, ſecundum Nico. de Ubal. *in tracta. de ſucceſ. ab inteſta. col.* 11. & Joan. Baptiſt. de S. Severi. *in dict. L. ſi qua illuſtris, C. ad orfic. fol.* 5. quid ſi haberet deſcendentes qui tamen renunciarunt hæreditati veluti filiæ juxta formam, *cap. quamvis pactum, de pact. lib.* 6. vide per Bart. *in* L. 1. *§. habebat, ff. de bon. poſ. contr. tabu.* & Ludov. Roma. *conſil.* 43. & Guiliel. Bened. *in repet. cap. Raynuntius de teſtam.* in verbo, *& uxorem nomine Adelaſiam, num.* 679. *cum ſequent.* ubi, & vide, quid ſi ſubſtituatur legitimis filiis, & vid. *L. Lucius,* & ibi Ang. & Joan. de Imo. *ff. de vulg. & pupil.* & quæ dixi *ſupra ead. part. tit.* 9. *in L.* 32. *in gloſſ. magna.*

(4) *Aſcendientes.* De jure iſto partitarum non poterat inſtitui per patrem ejus filius naturalis, ſi talis pater habe-

mento, a tal fijo natural, ſi non de las doze partes de la herencia, la vna. (5) Mas ſi acaeſcieſſe que el padre non ouieſſe fijo legitimo, e ouieſſe otro pariente, de los aſcendientes, aſsi como padre, o auuelo; eſtonce, dexando a eſtos aſcendientes ſu parte legitima, (6) que es la tercera parte (7) de lo ſuyo, las otras dos partes puede dar en ſu vida, o dexar en ſu teſtmento, al fijo natural ſobredicho. E ſi por auentura, el padre non ſe acordaſſe (8) de tal fijo como eſte, non dexandole ninguna coſa de lo ſuyo, eſtonce, los herederos (9) del ſon tenudos, de le dar lo que le fuere meneſter (10) para ſu gouierno, e para ſu veſtir, e calçar, ſegun alvedrio de omes buenos, de manera que lo puedan ſofrir (11) ſin gran ſu daño. Otroſi dezimos, que en aquella miſma manera que el fijo natural puede, e deue heredar a ſu padre, en los bienes del, e aprovecharſe dellos, aſsi como ſobredicho es; que en eſſa miſma manera (12) pue-

bebat patrem, vel alios aſcendentes legitimos, ut hic vides, niſi in eo quod non erat legitima talium parentum, & idem habetur *in dict. authent. licèt,* hodie tamen per *L.* 10. *Tauri* etiam nulla legitima relicta aſcendentibus poteſt pater inſtituere filium naturalem in bonis ſuis omnibus hæredem, vel relinquere quod voluerit.

(5) *La una.* Concor. *cum authent. quib. mod. natu. effician. ſui, §. ne igitur, & cum authentic. de trien. & ſemiſ. §. conſideremus,* & etiam ſi non ſuperſit concubina mater talis filii naturalis poteſt ſibi relinqui iſtà uncia, & hic colliges, & tenet gloſſ. & Alber. *in L.* 2. *C. de natu. liber.*

Quid autem ſi haberet duodecim filios legitimos, & unum naturalem, an poſsit tunc relinquere unciam dicto filio naturali? Alberic. poſt Mar. de Fa. *in dict. authent. licèt, C. de natur. libe.* dicit quod non, ne plus habeat naturalis, quàm legitimus, per text. *in* L. *communium, in fin. eod. tit. & §. quoniam variæ, in authent. de nupt.* & quid ſi ſubſtituatur Baſtardus legitimo? Vide quæ dixi ſupra in gloſſ. ſuper verb. *dos partes.* An autem ultra iſtam unciam poterit pater relinquere filio naturali quintam partem bonorum pro alimentis, ex diſpoſitione, L. 10. *in ordi. Tauri?* Et videbatur quòd ſic cum iſta lex, neque *authent. licèt* non diſponant quòd hoc liceat patri ratione alimentorum filii naturalis, & ſic etiam filio naturali diviti, pater etiam extantibus filiis legitimis poterit eelinquere iſtam unicam, ſed contrarium credo, imo quòd ſolum poterit pater filio naturali, etiam egeno relinquere, vel iſtam unciam de qua hic, vel quintam bonorum, ſi pater voluerit juxta *dict.* L. 10. & ſic ex *dict. L.* 10. & ex aliis, ll. fori iſta uncia fuit augmentata, uſque ad quintam partem ſi pater eam naturali relinquere voluerit, neque ulterius erit capax extantibus legitimis, etiam ratione alimentorum, eo quia cautum eſt, neque in vita, neque in morte patrem filios legitimos habentem non poſſe diſponere ultra quintam bonorum in extraneos, vel pro anima ſeu alias extra filios legitimos, ut habetur *in L. fori, tit. De las mandas, L.* 9. & *in L.* 28. *in ordi. Tauri, & in L.* 1. *tit. De las herencias, lib.* 3. *for. LL.*

(6) *Legitima.* Hodie dic, ut *in L.* 10. *in ordi. Tauri.*

(7) *Tercera parte.* Adde text. *in authent. de trien. & ſemiſ. §.* 1. *gloſſ. in authent. noviſsima, C. de inoffic. teſtam.* & ibi Doct. & Bart. *in L. nam, & ſi parentibus, ff. eod. quam legit ſub L. pater filium, in fin.* ſed hodie de jure regni legitima aſcendentium, ſunt duæ partes de tribus, ut *in* L. 6. *in ordi. Tauri.*

(8) *Acordaſſe.* Satis hic probatur teſtamento facto per patrem nihil poſſe prætendere filios naturales contra tale teſtamentum patris, ſicèt enim admittantur, ſecundum voluntatem, non tamen contra voluntatem patris, ut etiam voluit gloſſ. ubi not. Bar. *in L.* 1. *in princ. ff. de bonor. poſſeſsio. contra tabu.* idem Bart. *in L. gallus, §. etiam ſi parente. ff. de liber. & poſthu.*

(9) *Herederos.* Habes hic, quod onus alimentandi filium naturalem, quo pater tenebatur, ut *in authent. ex complexu, C. de inceſt. nupt. & in L. ſi quis à liberis, §.* 1. *ff. de libe. agnoſc. L.* 2. *tit.* 19. 4. *part.* tranſit in ejus hæredes, etiam extraneos. Concord. *dict. L. ſi quis à liberis, §. item reſcriptum,* ubi vide gloſſ. Bart. & Alberic. *ff. de liber. agnoſ.* & adde L. 6. & quæ ibi dixi *in dict. tit.* 19. 4. *part.*

Sed in hæredes mariti tenebuntur alere uxorem inopem? Gloſſ. vult quòd ſic infra annum à morte mariti, *in L. ſicut patronus, ff. de oper. liberto.* quam ad hoc allegat Bar. *in tractatu de alimentis, col. fin.* & intellige dictum Bart. juxta dictum illius gloſſ.

(10) *Meneſter.* Concord. *cum dict. authent. licèt, C. de natu. libe.* ibi hujuſmodi enim naturales filios paſci boni viri arbitrio neceſſe eſt, & ex iſtis verbis junctis præcedentibus cum dixit, *non ſe acordaſſe de tal fijo, non dexandole ninguna coſa de lo ſuyo entonces, &c.* argui potuit quòd ſi pater relinquat filio naturali unciam quæ erat 12. pars hæreditatis, vel 5. per *dict. L.* 10. *Tauri,* licèt talis pars ſic relicta, & ſi vendatur, neque ejus pretium non ſufficiat ad alimenta, quòd non tenebuntur hæredes patris ad alendum talem filium naturalem, & idem ſi patri naturali decedenti ab inteſtato ſuccederet in duabus unciis: in contrarium tamen videtur dicendum, quia alimenta ſunt debita filio naturali: etiam de jure naturæ; L. 1. *§. pen. verſ. hinc liberorum, ff. de juſt. & jur. & inſti. de jur. natur. in princ.* & hinc dicebat Bald. *in* L. *pactum quod dotali, col. fin. q. fin. C. de collat.* quòd neque tali juri alimentorum à lege, & natura debiro poteſt renuntiari, etiam cum juramento. Neque tale jus naturæ videtur lege mutabile: maximè attenta æquitate canonica, de qua *in cap. cum haberet,* de eo qui duxit in matri. quam pollu. per adulteri; neque de mente hujus L. *neque etiam dict. L.* 5. eſt tollere filio naturali tale jus petendi alimenta ab hæredibus patris, in quos tranſit hoc onus alimentorum, ut *in L. ſi quis à liberis, §. item reſcriptum, ff. de liber. agnoſ.* & hic: nam intelligendæ ſunt quòd in proprietate bonorum qui à patre naturali manſerunt, ſtantibus filiis legitimis, filius naturalis etiam occaſione alimentorum non ſit capax aliquid ultra habendi, etiamſi à patre ſibi relinquatur, non verò ex hoc negatur quin ſi tale relictum eſſet inſufficiens ad alimenta quòd non poſsit petere id quòd ſibi deficeret ad alimenta ab hæredibus propriis filiis, vel extraneis, & ſimiliter ſi duæ unciæ ab inteſtato non ſufficerent: idem videtur dicendum, & quòd iſtæ ll. intelligantur quando unica, vel 5. relicta, vel quòd pater reliquit ſufficeret ad alimenta, nam ſi non eſſet ſufficiens, non intendit tollere tale jus alimentorum: hoc etiam vult Ro. Suar. *in commento. L.* 1. *tit.* 6. *lib.* 3. *for. LL. in verſic. notandum eſt igitur,* ubi alleg. text. cum gloſſ. *in §. diſcretis, in authent. quib. mod. natu effi. ſui.* & ibi Bar. & cave ut intelligas dicta Rodc. quando duæ unciæ, non eſſent ſufficientes ad alimenta, ut prædixi, & quòd ita intelligi debet Bart. *in §. diſcretis.*

(11) *Soffrir.* Not. hoc verbum, & vide *L.* 2. & quæ ibi dixi, & L. 4. *tit.* 19. 4. *part.*

(12) *Manera.* Concord. *cum dict. authent. licèt, & cum corpore unde ſumitur,* & cum d. Azo. *C. de natu. liber. in ſum. col.* 1. & *C. de legi. hære. in ſum. ad fin.* ubi poſuit hæc verba, & fortè eodem modo ſuccedit naturalis pater filio, ſicut etiam naturalis filius patri, ut ita ſit eadem, vel par ratio pietatis, ut *ff. de inoffic. teſta.* L.

puede heredar el padre en los bienes de tal fijo, e ayudarſe dellos. (13)

LEY IX.

Çomo non ſe embarga al fijo nvtural la ſu parte que deue auer, por razon de la muger legitima que fue de ſu padre.

L.1. 7. y 8. tit. 8. lib. 5. Recop.

LAs leyes antiguas (1) otorgan, que el padre muriendo ſin fijos legitimos, puede el fijo natural heredar los bienes, de las doze partes las dos, non dexando el muger legitima. Ca ſi la dexaſſe embargaria al fijo, de guiſa, que non podria demandarlas. E porque non podimos fallar ninguna razon (2) derecha, por que ſe mouieron los que fizieron las leyes, a toller a tal fijo eſta ſu parte, por eſta razon, de la muger legitima que dexaſſe ſu padre. Porende tenemos por bien, e mandamos, que la aya, e que non ſe le embargue por eſta razon. E a eſto nos mouimos, a mudar (3) de la manera que la auia pueſta la ley, por dos razones. La vna, porque eſte fijo naſcio en tiempo en que la muger legitima del padre non reſcibio enojo, nin tuerto, por razon del. La otra, porque, maguer a el tollieſſe eſta parte, non la ganaria ella, (4) e auerla y en los otros mas propinquos parientes del finado. E demas ſemejaria eſtraña coſa, que ella pudieſſe fazer daño a otri ſegund ley, non mereſciendo, nin veniendo ende a ella ninguna pro.

LEY X.

Quales fijos no ſon legitimos, nin naturales: e que non pueden heredar los bienes de ſus padres.

Ley 7. tit. 8. lib. 5. Recop.

NAſcido ſeyendo alguno de fornicacion, (1) o de inceſto, o de adulterio; eſte atal non puede ſer llamado fijo natural (2), nin deue heredar (3) ninguna coſa de los bienes de ſu padre: e ſi a tal fijo como eſte dieſſe el padre alguna coſa de lo ſuyo, los otros fijos legitimos,

Castillo lib. 5. controv. Cap. 110. n. 36. et 37. Morazon caumis pius. Cap. 11. n. 36. et seqq. pag. 213.

L. *nam, & ſi parentibus, licèt pla.* dixerit: patrem in ſolidum ſuccedere filio naturali, etiam ſi filius eſſet ſpurius, & vide bonum text. *in §. 1. inſtit. de ſervil. cogna.* & Bart. *in L. fin. col. 1. verſic. quæro quid è contra, ff. de his quib. ut in dign. & in authent. quib. mod. natu. effici. ſui. §. ſi quis igitur.*

(13) *Dellos.* In alimentis, ut *dict. authent. licèt.*

LEX IX.

Lege antiqua ceſſante, uxor defuncti non impedit filium naturalem patri in duas uncias ſuccedere, quia ei non fecit præjudicium ante conjugium natus, nec quòd auferendum eſſet naturali, applicandum eſſet uxori. Hoc dicit.

(1) *Antiguas.* Aut. licèt *C. de natur. liber. & in corpore unde ſumitur.*

(2) *Ninguna razon.* Hoſtien. *in ſumma, qui filii ſint legi. verſ. an utrumque genus,* dicit illam fortè eſſe rationem, favor videlicet, & honor matrimonialis propter quem noluit lex quòd vivente uxore legitima naturales ſuccederent in memoriam matrimonii præteriti, ne mulier illa ſcandalizaretur, arg. *L. 2. ff. rerum amotarum, & C. eod. L. 2. ibique,* tradit quod eſt in mari triplex genus piſcium murenæ, & locuſtæ, & purpuræ quorum piſcium unus ab alio vincitur, non è contra: nam murena à locuſta vincitur: locuſta à purpura, purpura à murena, & ſubdit, habet ergo conjux poteſtatem diaboli: quia naturali obeſt, & ſibi nihil prodeſt.

(3) *A mudar.* Multum not. iſtam leg. ut caveas multum in dicendo quòd aliquando ll. partitarum corrigant jus commune, nam cum hoc, lex partitarum voluit id expreſsit, ut hic vides.

(4) *Non la ganaria ella.* In contrarium videbatur quia ſi aliquid aufertur alicui alterius favore cedere debet illi, pro quo aufertur, L. 2. §. *ſi duo,* & ibi Bart. *ff. de colla. bono. & in L. 2. §. fin. ff. ad Tertul.* & conſuluit Paul. de Caſt. *conſil. 187. in 2. vol.* incipit *notandum eſt,* quòd ſi Princeps eximit caſtrum quod donat à juriſdictione Civitatis, cui antea ſubjiciebatur, quod cum hoc fiat contemplatione donatarii, videtur donatario ipſam applicare, arg. L. *ſervo legato. §. ſi teſtator. ff. de legat.* 1. & ex notat. per Bart. *in dict.* L. 2. §. *fin.* confert ad idem quod tradit Joan. And. in additio. ad Specul. *tit. de ſucceſsio. ab inteſt. in rub. col. 2. verſ. ſed quæſtionem,* & quæ tradit Socin. *conſ. 5.* incipit *præſens conſultatio, & conſ. 84. eod. vol. & conſil. 241. col. 12. volum. 2. & conſil. 73. in 4. dubio, vol. 3.* incipit *dubitationem faciebat,* ubi per dicta conſil. notanda in propoſito videre poteris, poteſt dici quòd in caſu iſtud lucram duarum unciarum nunquam per ll. antiquas fuit delatum filio, niſi ſub hac conditione: ſi legitima ſoboles, vel conjux legitima non ſupereſſet, & ſic non poteſt dici, quòd auferatur lucrum eo quòd nunquam ſtante uxore legitima fuit delatum, & ideo per leges antiquas non applicabatur uxori: ſed venientibus ab inteſtato à quibus auferreretur. Præterea ll. antiquæ non movebantur ad hoc ſtatuendum contemplatione uvoris cui nulla injuria facta fuerat, neque à Lege in hoc aliquid pro ſe habebat: ſed quia ſic placuit Legislatori deferre tale lucrum, & non alias, & ſic eſt diverſa ratio quæ in adductis in contrarium, & ſic juſte motus fuit Legislator Princeps noſter qui hanc legem condidit ad tollendum diſpoſitionem antiquam, ut talis conjux non ſit impedimento filiis naturalibus ex quo ipſa non poterat ſibi acquirere quod naturalibus auferretur.

LEX X.

Nato ex fornicatione, adulterio, vel inceſtu non poteſt inter vivos, vel in morte pater donare, alias revocant fratres legitimi, aut patrui, vel avi, niſi Rex confirmet.: & ſi intra duos menſes non revocent, vel non ſunt qui revocent ſic donatum, vel relictum erit Regis. Hoc dicit.

(1) *De fornicacion.* Intellige de ea fornicatione quæ etiam accedente fornicantium conſenſu conjugalis eſſe non poteſt, nam alias inter ſolutum, & ſolutam, filius inde habitus naturalis diceretur, & non ſpurius, ut ſupra *eod. L.* 8. Et quòd de tali fornicatione hæc lex debet intelligi: patet etiam ex *L. 1. tit. 5. ſupra 4. part.* quæ natum ex adulterio, vel inceſtu appellat fornezinum, & ex L. *fin. tit. 14. ead. part. 4.* quæ dicit idem eſſe dicere eſpurium, quòd fornezinum.

(2) *Fijo natural.* Imo eſt ſpurius, vide *dict. L. 1. tit. 15. part. 4.* & quæ ibi dixi.

(3) *Heredar.* Sunt enim tales filii omnino incapaces reſpectu patris, & neque ex teſtamento, neque ab inteſtato, neque ex contractu inter vivos aliquid à patre capere poſſunt, ut *in §. fin. quib. mod. naturæ. effician. ſui. & in authent. ex complexu, C. de inceſt. nup. & in authent. licèt, C. de natura. libe. & hic, & L. 4. tit. 3. ſupra ead. part.* niſi ſit ad alimenta, ut *in* L. 9. & 10. *in ordi. Tauri, & in L. 5. tit. 19. 4. part. & in cap. cum haberet de eo qui dux. in matri quam poll. per adulte.* & per Barto. *in dict. authent. ex complexu,* & reſpectu talium alimentorum erunt capaces etiam ratione proprietatis, ſtantibus filiis legitimis aliis uſque ad quintam bonorum, ut *in dict.* LL. *Tauri,* & non ſtantibus etiam ſi excederet quintam dummodo talis proprietas

mos, que fueren de aquel padre miſmo, pueden reuocar la donacion, (4) e la demanda. (5) Fueras ende, ſi Rey le confirmaſſe (6) la donacion, o la mando, por ſu preuilejo. E ſi fijos legitimos non ouiere, puedenla reuocar los hermanos (7) del padre deſte fijo atal, o ſu auuelo, o ſu auuela. E ſi tales parientes non ouieſſen que la reuocaſſen, o ſi los ouiere, fueſſen tan negligentes, que non quiſieſſen demandar faſta dos meſes (8) lo que fueſſe dado a tal fijo como eſte, eſtonce deue ſer del Rey.

tas æſtimata non excedat valorem neceſſarium ad alimentandum filium ſpurium, conſiderata ejus ætate, & qualitate, & dignitate ejus, & patris, ut noviſsimè tradit Roderic. Suarez *in rep.* L. 1. *tit. 6. lib. 3. for. LL. verſic. ſecundum eſt utrum legatum alimentorum,* & cum ex *dict. LL. 9. & 10. Tauri,* permittatur patri filio ſpurio, *tit.* alimentorum poſſe legare, vel donare uſque ad quintam bonorum procederet, & ſi filius ditiſsimus ſit, ut tradit Aimon. *conſil.* 199.

(4) *La donacion.* Non poteſt ergo donari filio ſpurio per patrem, ut hic vides, & dixi ſupra in gloſſ. proxim. quid autem ſi pater donet filio decem, & rogavit eum, ut ea reſtitueret: an valebit fideicommiſſum? Bald. *in L. ab eo. C. de fideicomiſ.* dicit, quòd ſic: quia licèt non capiat, neque obligetur, tamen tanquam executor reſtituere poteſt, allegat. L. *ſi quis quos, ff. de legat.* 2. Bar. tamen *in L. eam quam, C. eod. col. pen. verſic. quæro 4.* vult contrarium: videlicet, quòd ille qui eſt incapax in totum, cum habeatur pro non ſcripto, non teneat fideicommiſſum ex perſona ejus per notat. *in L. codicillis, in princip. ff. de legat.* 2. ſive ſit fideicommiſſum univerſale, ſive particulare, & contra Bal. tenet Alex. *in L. cogi. §. hi qui ſolidum, ff. ad Trebell. col. pen.* & Jaſon. *in dict. L. eam quam, col. fin.* quos videas, quid autem ex tit. venditionis, ut quia inter ſe vendere velint? Specul. *tit. de ſucceſ. ab inteſt. col. fin.* dicit quòd neque, tit. venditionis, ſi ponas hoc fieri ex prohibito affectu: ſed ſi tanquam inter prorſus extraneos fortè, ſecundum cum tenebit venditio, arg. *ff. de donatio. inter vir, & uxor. L. ſi ſponſus, §. circa, & ff. de contrab. emp. L. ſi quis donationis,* ſed contra iſtud dictum facit, *L. 1. C. de natura. liber.* quę locuta fuit de tit. emptionis, ut neque hac via filii ſpurii, de quibus ibi eſſent capaces, cui adde *L. 2. tit. 3. lib. 5. ordi. &* L. 22. *tit. 9. lib. 1. ordi. rega.* & fortè in dubio præſumendum eſſet emptionem factam ex prohibito affectu per illam, *L. & per dict. LL. Regni,* ſi verò conſtaret rem geſtam, ut inter extraneos fortè procederet dictum Specul. præſertim attentis verbis hujus leg. partitarum, quòd nihil dicit de emptione, ſed de donatione, & facit etiam quòd Alberic. dicit in *dict. L.* 1. cum dicit notat. contractum initum per patrem cum filiis naturalibus, vel uxore, non legitima præſumi fictitium, & in fraudem factum, & ideò retractatur pro hoc, *ff. de probatio, L. qui teſtamentum, in fin.* & ibi vide Gloſſ. & Salic. *in dict. L.* 1. ubi, & Bal. Seguta tamen *in repe. L. 3. §. fin. ff. de liber. & poſth. fol. 10. col.* 1. per illas LL. *ord.* vult quòd neque tit. verò emptionis. Sed fortè limitandum eſt, ut dixi, quòd autem ſi filius ſpurius emat ab eo cui pater vendidit, vide Bar. *in L. ſi is qui, in fin. ff. de vul. & pu.* ubi vult, quòd adhuc alienatio præſumatur facta in fraudem.

(5) *La demanda.* Ab alio tamen quàm à patre, etiam ab avo, poteſt ſpurio donari, vel relinqui Gloſſ. & Doct. *in dict. L. 1. C. de natura. libe.* & dixi *in* L. 4. *tit. 3. ſub ead. part.* intellige tamen quod dixi quantum relinquitur ab avo non habente legitimam ſobolem, nam ſi haberet, non potes relinquere nepoti ſpurio, niſi eſſet intra quintam bonorum per LL. hujus Regni, idem neque poſſet avus habens legitimam ſobolem ultra d. quintam relinquere nepoti etiam legitimo, & naturali ex filio ſpurio, ut tenet Gloſſ. *in* L. *fin. C. de natura. liber.* per text. ibi, & tradit Jaſon. *in L. hæreditas, pen. col. C. de his quib. ut indign.* & tradit Didacus à Covar. *in ſuo epitome Matrimoniali, part. 2. cap. 8. verſic.* 2. *concluſio.* An autem poſsit à patre relinqui ſpurio cum capere poſsit? Vide Bal. *in L. eam quam, col. 11. C. de fideicommiſſ. verſic. & ex hoc infertur,* ubi dicit, quòd non valet relictum, & illud dictum Bald. dicit pulchrum, & ſingulare Paul. de Caſt. quem vide *in L. 1. ff. de regul. catonia,* contrarium tamen tenet Alexan. & videtur communis opinio *in L. Gallus, §. inſtituens, col. 1. ff. de liber. & poſth.* Decius *conſil. 176. col. antep.*

An autem poſsit capere ſpurius quod relinquitur cauſa conditionis implendæ? Bald. *in dict.* L. *eam quam circa, fin. verſic. ſed juxta prædicta,* dicit, quòd non allegans gloſſ. nota. id tenentem *in* L. *quòd conditionis, ff. de don. cauſ. mor.* quæ eſt Gloſſ. ſingularis, & idem tenet Bald. *in §. naturales, col. 1. verſic. extra not. ſi de feu. fuer. controverſ. inter domi. & agna.* vide etiam per Bald. *in dict. L. eam quam, in fin.* & ibi addita utrum ſpurius poſsit ſuccedere patri qui non eſt ſolvendo? Adde etiam quòd bene poterit ſubſtitui vulgariter filio ſpurio, vide per Bal. *in L. humanitas, col. 10. C. de impu. ber. & aliis ſubſtit.* ipſe tamen ſpurius non poterit ſubſtitui vulgariter, neque per fideicommiſſum à patre: ut poſt alios tradit latè Guilliel. Benedict. *in repet. cap. Raynuntius, de teſta. in verbo. & uxorem, num.* 690.

(6) *Confirmaſſe.* Cum clauſula non obſtante, ut tradit Gloſſ. *in dict. L. 1. C. de natura. liber.* & tradit Azo. *C. eod. in ſumma, col. 2. verſic. quid ſi Imperator.* vide per Salyc. *in L. fin. C. de diver. reſcript.*

(7) *Los hermanos.* Concordat *cum dict. leg. 1. C. de natura. liber.* & nota benè: quia hæc lex approbat opnionem Azor. ibi *in ſumma,* qui intellexit illam leg. etiam in ſpuris natis ex aliis perſonis non in dignitate poſitis. Et adverte, quia per iſtam leg. videtur reprobari quædam, quæ erat magis communis opinio, videlicèt, quòd relictum ſpurio palam remanere debeat penes hæredem ſcriptum, vel apud venientes ab inteſtato: non autem primo vadat ad perſonas nominatas *in dict. leg.* 1. & hic quam opinionem tenet Bart. *in leg. hæreditas, C. de his, quib. ut indig.* ubi etiam Bald. Angel. & Salycet. & Alexand. dicens iſtam opinionem magis communem, & idem tenet Bart. *in dict. leg.* 1. ubi & Salycet. dicit, quòd iſtæ perſonæ ibi, & hic nominatæ, non admittuntur priuſquam hæredes: ſed venient iſtæ perſonæ inter ſe ordine ſucceſsivo, eo ordine quo hæreditas defertur ab inteſtato, tamen poſt hæredem ſcriptum. Et ut hic vides hæc lex ſequens opinionem Azor. vult, quòd primo loco ſtatim defertur perſonis hic ſcriptis: quam opinionem etiam voluit tenere gloſſ. *in dict. leg. hæreditas,* & inter eas defertur ordine ſucceſsivo, ut dixit Salycet. quod tu tene menti contra dictam magis communem opinionem, quam etiam tenuit Bart. ubi plenè tractat *in leg. fin. colum. 2. ff. de his, quibus ut indig. verſic. quæro,* & revoco in dubium, & ſic, quòd ex iſtis LL. partitarum, fiat diſtinctio inter omninò incapaces, qui non dicuntur indigni, & tunc procedat opinio Bart. & quod habetur *in leg. 1. C. de hæred. inſtituend.* & *in leg. fin. tit. 7. ead. partit.* & inter incapaces ob indignitatem etiam ſine culpa ſui: quia alieno vitio laborant, ut iſti ſpurii: & tunc procedat opinio Azor. & gloſſ. *in dict. leg. hæreditas,* quæ approbatur hic. Tu verò cogita, ſi quomodo poſsit defendi communis opinio ab iſta leg. partitarum, ut videlicèt intelligatur non exiſtente hærede ſcripto: cùm hæc lex non apperiat hæredem fore ſcriptum: & eſſet magna reſtrictio ad iſtam leg.

(8) *Faſtą dos meſes.* Concordat *cum dict.* L. 1. *C. de natural. liber.* & facit, quòd ſi poſſeſſor majoriæ commit-

Hæc lex indiſtincte diſponens quod in ſucceſſione matris æqualiter admittantur filii legitimi et naturales, niſi ex damnato coitu fuerint, dum eos matri illuſtri corrigitur in utroque per L. 7. tit. 8. lib. 5. Recop. per quam exſtantibus legitimis filiis naturales ad ſucceſſionem matris non admittuntur, niſi in quinta bonorum parte quam eo alimentorum relinquere poſſunt, et non exſtantibus legitimis naturales ad ſucceſſionem matris etiam illuſtris ad mittuntur ex teſtamento et ab inteſtato, exceptis ex damnato coitu ſuſceptis

LEY XI.

Quales fijos, de aquellos que non ſon legitimos, pueden heredar a ſus madres.

LAs madres ſiempre ſon ciertas (1) de los fijos que naſcen dellas; por eſta razon, (2) todo fijo deue heredar en los bienes de ſu madre (3) en vno con los otros fijos legitimos, (4) que naſcen della; quier ſea legitimo, o non. Fueras ende, ſi fueſſe tal fijo como el que llaman, en latin, inceſtuoſo; que quiere tanto decir, como el que es engendrado de ome, e de muger, que ſean parientes faſta el quarto grado: o fueſſe otro que llaman, en latin, natus ex damnato coitu; (5) que quiere dezir tanto, como el que naſ-

mittat tale delictum, propter quod tranſeat in ſequentem vocatum, quòd ſi ille ſit negligens in petendo intra duos menſes, quòd poſſit petere fiſcus, & adde, quod Bald. notabiliter dicit *in §. fin. in fin.* per quos fiat inveſtit. Cogita tamen, an curſus duorum menſium tantùm ſufficiat, & vide, quæ dixi ſupra *in leg. 10. 4. partit. in gloſſ. magna, verſic. item pone, tit. 26.*

LEX XI.

Mater ſemper eſt certa: ideò ad ejus ſucceſſionem ſpurii cum legitimis admittuntur: niſi ſint inceſtuoſi ex conſanguineis infra quartum gradum geniti, aut ex damnato coitu, i. ex Religioſa: vel mulier ſit nobilis generis cui non ſuccedit vulgò quæſitus cum legitimis. Hoc dicit.

(1) *Siempre ſon ciertas.* Adde *L. quia ſemper, ff. de in jus vocand.* & dicit Philoſophus 1. *de generatione animalium*, quòd fœmina in generatione dat corpus, ideſt miniſtrat materiam corporis informem, formatur autem per virtutem formativam, quæ eſt in ſemine patris: & laborioſior eſt generatio matrum, quàm patrum, & magis ſciunt, qui ſunt ipſarum filii, quàm patres, ex quo ſecundum Philoſophum 9. *ethico.* magis ſunt amantes filiorum, quàm patres. Item quia mater plus laborat in generatione, & educatione, quàm pater, unde dicitur Eccleſiaſt. *cap. 7. v. 29. gemitum matris tuæ ne obliviſcaris.*

(2) *Por eſta razon.* Adde §. *noviſsimè, inſtit. ad Orficia.*

(3) *Los bienes de ſu madre.* Idem dic in bonis aviæ maternæ, vel alterius aſcendentis per maternam lineam: perinde ac ſi nati eſſent de legitimo matrimonio, ut *in dict. §. noviſsimè, & L. ſi ſpurius,* & *L. hac parte, ff. unde cognat. & L. modeſtinus, & in leg. 9. in ordin. Tauri,* ibi *por ſu orden, y grado,* & tradit Matheſill. *in ſuo tract. de ſucceſsion. ab inteſtat. fol. 1. colum. 4.* Ang. Aretin. *in dict. §. noviſsimè*: & idem dic è contra in matre, & avia, & aliis aſcendentibus naturalibus: ut ſimiliter ſuccedant ſuis deſcendentibus naturalibus, ut *in dict. leg. ſi ſpurius,* & *in §. fin. inſtit. ad Tertull.* & *in §. vulgò, inſtit. de ſucceſsion. cognat.* tradit Matheſill. *in ſuo dict. tractat. fol. 6. colum. 3. verſic. aut ſunt parentes.* Ang. Aretin. *in §. præferuntur, inſtit. ad Tertull.* & probatur *in leg. 6. in ordin. Tauri,* nam in hoc perindè eſt, ac ſi nati eſſent ex legitimo matrimonio, & poterit tàm mater, quàm avia, vel alii aſcendentes per lineam maternam, quærellare contra teſtamentum talis deſcendentis, *L. ſi ſuſpecta, §. in inoffic. ff. de inoffic. teſtament.* quæ L. licèt loquatur in matre, idem dicendum in aliis aſcendentibus, quæ in ejus locum ſubintrant, ut *in §. cum filius, inſtit. de hæredib. quæ ab inteſt. defer.* & tradit Socin. & ibi in ſubſcriptione etiam Bart. de Bartholinis *conſil. 148. 1. volum.* incipit: *Memini jam ſunt duo menſes,* & probatur *in dict. leg. 6. in ordin. Tauri,* & *in leg. nam etſi parentibus, ff. de inoffic. teſtam.* & eandem legitimam debent habere in bonis talium deſcendentium, ac ſi tales deſcendentes eſſent de legitimo matrimonio, ut probatur *in dict. leg. 6. & 9. in ordin. Tauri,* & juxta notata per gloſſ. & ibi Salyc. & Doctor. *in authent. noviſsima, C. de inoffic. teſtam.* & pro indubitato tradit Socin. *in dict. conſil.* quòd in talibus naturalibus, ſeu ſpuriis reſpectu ſucceſsionis maternæ legitima ſit triens *juxta dict. authent. noviſsima,* quæ auxit antiquam legitimam, quæ erat quarta, ut *in leg. Papinianus, §. quarta, ff. de inoffic. teſtam. L. cùm quæritur, C. eod.* & hodie per LL. hujus Regni eſt, etiam aucta in filiis & deſcendentibus, ut *in leg. 9. tit. 5. lib. 3. foro LL. & in dict. leg. 6.* ubi etiam, quòd duæ tertię partes ex tribus debentur pro legitima aſcendentium: & licèt illa L. 6. dicat: *los aſcendientes legitimos*, verificatur etiam in aſcendentibus naturalibus per lineam maternam, qui, ut dixi: perinde ſuccedunt, ac ſi eſſent de legitimo matrimonio: ut etiam probari videtur *in dict. leg. 9. titul. 5. lib. 3. for. LL.* cùm dicit: *que ayan derecho de heredar*, neque obſtabit matri, neque aviæ maternæ, quod habeat filios legitimos, & naturales, ut ex hoc repellatur à ſucceſsione filii, vel nepotis naturalis: cùm nullo jure cabeatur, quòd tales filii ſui obſtent, & quia id in ſimili quæſtione, videtur decidere Matheſi. *in dict. ſuo tract. de ſucceſſ. ab inteſtat. 6. fol. col. 3. verſic. aut ſunt parentes.* Cùm dicit, quòd etiam illuſtris mater ſuccedit filio naturali, licèt habeat filios legitimos, & naturales: & tamen talis filius naturalis non poſſet ſuccedere tali matri illuſtri habenti filios legitimos, & naturales, ut *in leg. ſi qua illuſtris, C. ad Orficia.* & hic, & idem poſt Matheſi. tenet Angel. Aretin. *in dict. §. præferuntur, colum. penult.* neque huic dicto obſtabit quod idem Matheſi. notat *in dict. tract. fol. 7. col. 1. verſ. & ex hoc infertur mirabiliter,* ubi voluit, quòd quemadmodum filius naturalis non ſuccedit patri in duabus unciis ab inteſtato, quando pater habet legitimam ſobolem, ut *in authent. licèt, C. de natura. liber.* ſic neque talis pater naturalis habens talem ſobolem, non ſuccedet filio naturali per text. *in §. in quibus, in authent. quib. mod. natura. effician. ſui.* diſponentem eodem modo, & vice patrem naturalem ſuccedere filio naturali, quo, & filius naturalis ſibi, & idem voluit Ang. Aretin. *in dict. §. præferuntur, colum. fin. poſt dict. Matheſi.* & Joann. Bapt. Catialup. *in repetit. dict. leg. ſi qua illuſtris, num. 42.* quia illlud dictum non credo eſſe verum, neque fundatur jure: quia *dict. §.* in quibus intelligitur, ut ea vice, & modo ſuccedat pater naturalis filio, ſicut & ipſe filius naturalis ſibi, quaſi velit dicere, quòd cùm filius caruerit legitima ſobole, ſuccedat ei pater, ſicut & filius ſuccedit ſibi carenti tali ſobole: non verò prout intelligit Matheſill. quia eſt intellectus extraneus, & abſurdus, & ita Ludovic. Bolognin. licèt non ſic declarans impugnat ibi dictum Matheſil. *in addit.* & quia dato, quod dictum Matheſill. eſſet verum, procederet in ſucceſsione patris naturalis. Ad quam ſe reſtringit *dict. §. in quibus, & L. partitarum, ſupra ead. leg. 8. in fin.* non verò in matre, vel aſcendentibus per lineam maternam, prout & voluit dictus Matheſill. *in ſucceſsione matris illuſtris*, ut prædixi.

(4) *Con los otros fijos legitimos.* Concordat *cum leg. ſi qua illuſtris, in fin. C. ad Orficia. & §. noviſsimè,* & ibi gloſſ. *inſtit. eod.* hoc tamen hodie corrigitur per L. 9. *in ordin. Tauri*, diſponentem, quòd ſtantibus legitimis, ſpurius non ſuccedat matri.

(5) *Natus ex damnato coitu.* Intellige ex quo mater debet in foro exteriori puniri, ut declarat Bart. *in leg. fin. col. 1. in verſic. quæro an ſuccedat, ff. de his quib. ut indign.* & idem vult Ang. de Aretin. *in §. noviſsimè, inſtit. de ſucceſsion. col. fin. verſ. unum enim reſtat,* hoc etiam expresè diſponitur *in leg. 9. in ordin. Tauri*: ibi, *de dañado y punible ayuntamiento, de parte de la madre*, & Doctores loquentes ſecundum jus commune exemplificant in coitu cum conſanguinea, vel affini, vel cum conjugata, vel Moniali, vel in coitu inter dominam, & ſervum, ut tradit Bart. ubi ſupra, & Joann. Baptiſt. de S. Severin. *in leg. ſi qua illuſtris, C. ad Orficia. fol. 2. colum. 1.* Angel. *in dict. §. noviſsimè, inſtit ad Orficia.* idemque dicendum in nato ex vir-

...lege quibus quintum tantum eis licet relinquere ut notat Gregor. Lop. Vide Olanum in Concord. lit. B. n.º 3.

virgine ſtupro vitiata: cùm etiam talis coitus punibilis ſit etiam ex parte matris, ut probatur *in leg. ſi uxor, §. ſi quis planè, & in §. fin. ff. de adult. & in leg. fœdiſsimam,* ſecundum primum intellectum gloſſ. *C. de adulter.* & tenet Gloſſ. *in leg. ſi mulier, C. eod.* quæ tractat, an pœna ſtupri reſpectu mulieris hodie ſit immutata, ſicut reperitur immutata in adulterio: de quo etiam per gloſſ. & Bart. *in leg. ſi adulterium cum inceſtu, ff. de adulter.* & per Salyc. *in leg. eum qui duas,* & *in dict. leg. ſi mulier,* ubi diſtinguit, *C. eod.* & quòd etiam mulier puniatur pœna ſtupri, ſicut & vir tenet Angel. de Aret. *in tractat. maleficiorum, in parte chemay adulterato, colum. 7.* videmus tamen hodie de conſuetudine virginem non puniri pœna ſtupri, neque alia, neque in judicium, id contra eam deduci, neque leges partitarum virgini ſtupratæ talem pœnam imponunt, ut patet *ex leg. 1. & 2. titul. 19. & ex L. fin. tit. 18. 7. partit.* dummodò talis coitus non ſit inceſtuoſus, ut *in dict. leg. fin.* ubi tamen virgo per vim, vel coitum impreſſivum eſſet ſtuprata, talis coitus non eſſet punibilis ex parte matris: & filius ei ſuccederet, ut tradit Bald. *in leg. eam quam, colum. 6. verſic. & ſcias, C. de fideicomm. & in leg. ſi qua illuſtris, C. ad orfic.* & probatur *in dict. §. ſi quis planè*, idemque dicendum eſſet de coitu cum vidua honeſta, *L. inter liberas, & L. ſi uxor, ff. de adulter. §. 2. inſtit. de public. judic.* cùm vidua verò honeſta, etſi infirmæ ſortis ſit, vel cum virgine paupere, vel infirmæ ſortis ſtuprum eſt punibile: ut patet *in dictis LL. & in dict. leg. 2. titul. 19. 7. partit.* & tradit Bertrandus *conſil. 158. volum. 3. hodie verò per leg. 9. Tauri*: ſolus ille coitus dicitur damnatus, & punibilis ex parte matris, eo reſpectu: ut filius ab ejus ſucceſsione excludatur: ex quo mater eſſet punienda pœna mortis naturalis: ſeu ex quo mater incurrat in pœnam mortis naturalis. Quod exemplifica in caſu, *L. 1. C. de mulierib. quæ ſerv. prop. ſe immuſcuer.* vel quando ex tali coitu mater committeret crimen inceſtus, ut *in leg. fin. tit. 18. 7. partit.* ibi, cum dicit: *eſta meſma pena deue auer la muger que a ſabiendas fiziere eſte peccado*, & ſic vult, quòd patiatur eadem pœnam, quam vir tali caſu pateretur, quæ eſt pœna mortis, pro quo facit texus notabilis cum gloſſ. *in cap. relegentes 23. quæſt. 5.* & licèt pœna in adulterio ſit innovata in muliere: non tamen hoc reperitur in inceſtu, ut in ſimili dixi ſupra eadem gloſſ. & notat gloſſ. & Bart. *in dict. leg. ſi adulterium cum inceſtu, in princip.* Quod ſaltèm indubiè procederet in coitu nefario, & inceſtuoſo inter aſcendentes, & deſcendentes. Leviti *cap. 18. v. 22.* ſeu quando adulterium, & inceſtus concurrerent: tunc ſine dubio eſt pœna mortis, ut *in dict. leg. adulterium cum inceſtu, in princip.* & ibi notant Bartol. & Angel. Aretin. *in ſuo tractat. maleficior. in parte che me ay adulterato, col. 5. in fin.*

Quid autem ſi mulier uxorata ex coitu adulterino ſuſcipiat filium, an talis filius adulterinus ſuccedat matri? Et de jure communi nullum eſt dubium: cùm talis coitus (ut dixi) ſit damnatus, & punibilis ex parte matris: dubium faciebat lex iſta partitarum, quæ cùm dixit: natus ex damnato coitu, ſubdit, *que quiere dezir tanto como el que naſce de muger religioſa.* Item *in leg. 4. titul. 3. ead. partit.* dicit: *ni puede eſtableſcer por heredero a ninguna perſona, que fue naſcida de dañado coitu, que quiere tanto dezir como de vedado ayuntamiento: aſſi como de parienta, ò de muger Religioſa*, & non dicit de conjugata: ſed nihilominùs dicendum eſt iſto jure partitarum talem filium adulterinum non ſuccedere matri: cùm dictæ LL. loquantur gratia exempli, & non excludant alios ſimiles caſus, prout etiam in iſtis terminis allegans iſtam leg. tenuit Rodericus Suarez *in repet. L. 1. titul. 6. libr. 3. for. LL. fol. fin. ad finem.*

Majus tamen dubium in hoc ſurgit ex diſpoſitione *dict. leg. novæ, in ordin. Tauri, & ex leg. fori*, permittente: ut mulier adultera occidatur à viro, ut patet *in leg. 1. tit. de los adulterios, lib. 4. for. LL.* nam ex hoc videtur dicendum ex tali coitu mulierem incurriſſe pœnam mortis, & in hanc ſententiam inclinant aliqui ex interpretibus illius legis nonæ.

In contrarium tamen fortiter facit: quia illa L. fori non jubet, ſed permittit: & non damnat ad mortem: ſed permittit, & ſic non poteſt dici, quòd mater per legem incurrat pœnam mortis: ut in his terminis vult Bald. *in leg. data opera, colum. pen. C. qui accuſ. non poſſ. & in cap. ex litteris, ad fin. de conſtit.* & eſt gloſſ. notabil. quæ communiter approbatur *in leg. accuſationis, C. quod met. cauſ.* & in iſto caſu maritus non eſt miniſter legis: ſed ultor propriæ injuriæ, ut declarant ibi Salycet. & Paul. de Caſt. quos provideas, pro prima parte tamen multum facit, quod ſufficit, quòd aptitudine poſsit ſequi pœna mortis: ut dicatur quis incurriſſe in pœnam mortis, argum. *L. ſufficit, ff. de condition. indebit.* ſic etiam Doctor. dicunt, quòd quando ex crimine non imponitur præciſè pœna capitalis: ſed alternativè, quòd adhùc cenſetur crimen capitale, arg. *L. cum illud, ff. quando dies legat. ced.* & tenent Bart. & alii *in leg. 2. ff. de public. judic.* ubi & Joan. de Imol. *col. 2. verſ. 3. tangit*, Bart. dicit, quòd ſatis eſſe debet ad judicandum crimen capitale, quod inſpecta ordinata diſpoſitione facta ſuper ipſo crimine, poſsibile eſt pœnam capitalem imponi poſſe: ſed poteſt reſponderi, quòd iſta dicta Doctor. *in dict. leg. 2.* procedunt: quia in caſibus, quibus loquuntur pœna capitalis, ſive alternativè, ſibi conditionaliter imponitur à lege, in iſto verò caſu quo hic loquimur, lex non imponit pœnam mortis: ſed permittit, & non omnibus de populo: ſed tantùm marito, & ſic in ultiorem propriæ injuriæ, & non ut miniſtro legis, cogita, quia eſt paſſus pulcher, & hactenùs non conſideratus per aliquem ex Doctoribus Hiſpanis, quos ego viderim.

Quid autem de filiis Clerici conſtituti in ſacris, vel de filio Monachi, vel Monachæ profeſſæ? Vide, quod habetur *in dict. leg. 9. ad fin.* & quæ dixi *in leg. 3. titul. 21. 4. partit.*

An autem autem hæc prohibitio, quòd filius ex damnato coitu non ſuccedat matri, extendatur ad filios ulteriores, ultra primum gradum? Videbatur, quòd ſic, tanquam natos ex radice infecta: & quia non videtur, quòd eſſe poſsint melioris conditionis per text. cum ibi nota *in leg. fin. C. de natura. liber.* & per text. *in leg. liberorum, ff. de verbor. ſignific. text.* & ibi colligit Abb. *in capit. cauſam, 1. qui filii ſint legitim. capit. lator.* & ibi Anton. *eod. tit.* & declarat Bald. *in leg. fin. C. de verbor. ſignificat. L. ſi viva matre, C. de bon. mater.* Contrarium tamen voluit Socinus *conſil. 148. colum. fin. 1. volum.* incipit: *memini jam ſunt duo menſes*, movetur, quia de jure antiquo omnis ſpurius ſuccedebat matri, *L. ſi ſpurius, & L. hac parte, ff. unde cognat.* & cùm hodie per L. novam, ſcilicèt per text. *in authent. quib. mod. natural. efficiant. ſui. in §. fin.* hoc reperiatur prohibitum in filiis primi gradus prohibition. *L. correctivè non debet extendi ad ulteriores gradus, L. ſancimus, C. de teſtament. L. præcipimus, C. de appell.* & ita dicit colligi ex dictis Cyn. *in dict. leg. fin. C. de natur. liber.* & quòd ita in ſpecie decidit elegans Doctor Joan. de Monte Sperelo *in leg. ſi qua illuſtris, C. ad Orficia.* & ibi Socin. reſpondet ad allegata in contrarium: quòd illa procedant in patre, & paterna linea, in qua non habemus jura antiqua permiſsiva ſucceſsionis ſpuriorum, & deſcendentium: ſed tantummodò prohibitionem ſporiorum, unde prohibita radice, deſcendentes non remanent ſub aliqua regula permiſsiva, & pro his dictis Socini facit etiam quod tradit Nicol. de Ubald. *in tractat. de ſucceſsion. ab inteſtat. 3. part. colum. 3. verſic. 2. caſ.* dum concludit, quòd licèt videretur dicendum, quòd ex quo pater illuſtris excluditur à ſucceſsione filii ſpurii, ut *in dict. leg. ſi qua illuſtris*, & ſimiliter videbatur dicendum, quòd tranſverſales, etiam ex linea materna excludantur, cum infecta radice ramunculi non poſſunt pullulare: tamen contrarium videtur dicendum quoniam LL. digeſtorum ſimpliciter invitabant matrem, & omnes conjunctos ex linea materna, non diſtinguendo eſſet mater illuſtris, vel non, lex autem C. correxit tantùm quoad filios, & matrem, quando ſupereſſent legitimi, nihil dicendo de aliis conjunctis remanebit

naſce de muger Religioſa : (6) que es ayuntamiento dañado por ſentencia de ley. Eſſo meſmo ſeria , ſi tal muger como eſta fueſſe dueña de noble linage , (7) o de honrrado lugar. Ca ſi eſta atal ouieſſe fijo , de aquellos que ſon llamados ſpurios , non deue heredar de los bienes della el eſpurio con el legitimo. (8) E eſpurio es llamado (9) el que naſcio de muger puta , que ſe da a muchos.

LEY XII.

En que manera pueden heredar entre ſi los hermanos que ſon dichos naturales.

FIjo natural , (1) que non es naſcido de legitimo matrimonio , ſi muriere ſin teſtamento, non auiendo fijos , nin nietos , nin madre , eſtonce ſus hermanos que le perteneſcen de parte de

LL. 1. 7. y 8. tit. 8. lib. 5. Recop.

Vide Ant. Gomez in Leg. 9. Tauri nº 47.

bit ergò jus commune intactum reſpectu talium conjunctorum , ut *in dict. leg. præcipimus, C. de appellat. & cap. cum expediar , de elect. lib. 6.* & facit text. *in authentic. de nupt. §. optimum.* Facit ad hæc quæ notat Bald. *in leg. pen. C. de legitim. hared. ad fin.* ubi dicit , quòd ſi ſtatutum dictat , quòd ſoror non ſuccedat fratri , per hoc non videtur dictare , quòd è contra frater non ſuccedat ſorori: quia dato uno inconvenienti , non debet dari majus , ſecundum eum , & motus ex hoc dicto Bald. aſſerit Michael de Ciſuent. *in d.leg.9.*quòd conſanguinei Clericorum legitimi,& naturales ſuccedent filiis Clericorum:& tamen tales filii non poſſent ſuccedere cognatis ex parte patris, ex quo ſimiliter , & tu poſſes dicere , quòd cùm *dict. L. Tauri* , ſolùm repellat filium Clerici à ſucceſsione matris, extendens ad hoc , & amplians L. *de Soria.* non excludentur nepotes , & alii ulteriores deſcendentes , qui pro ſe habent antiquas leges permiſsivas : & licèt fortè quis dicat , quòd talis filius Clerici , non poſsit ſuccedere cognatis etiam ex parte matris, per dictam leg. *& L. de Soria.* fratres tamen , & ſorores legitimi , & naturales talis Clerici, benè poſſunt ſibi ſuccedere, quæ tamen dicta tàm Socini, quàm Michaelis non carent ſcrupulo, propter ea quæ habentur *in d. leg. fin.* & quia fratres , cæterique cognati inteſtatis fratribus , vel cognatis illegitimis eo modo ſuccedunt , quo ipſi illegitimi eiſdem fratribus , vel cognatis , & agnatis inteſtato decedentibus ſuccederent,nam hęc ſucceſsio reciproca eſt , ut *in authent. quib. mod. natura. efficiant. ſui , in §. filium* , Angel. de Aret. *in tractat. de teſtam.* ſuper verbo : *nolens inteſtatus decedere , colum.* 9. & Nicol. de Ubal. *in dict. tract. de ſucceſſ. ab inteſt. 3. part. colum.* 3. & 4. dicas ergò , quòd *dict. L. Tauri* tantùm ampliat diſpoſitionem legis de Soria , reſpectu ſucceſsionis matris , à qua filium Clerici vult excludi : non verò excludit filium Clerici à ſucceſsione cæterorum conſanguineorum , ex parte matris , & cùm ſit lex correctoria. ut dixi *in dict. leg. 4. tit. 21. 4. partit.* debet intelligi , & limitari tantùm in caſu , in quo loquitur. Et ſic ſuccedet filius Clerici conſanguineis ex parte matris : & verſa vice ſuccedent ei tales conſanguinei , pro quo ſatis benè confert quod tradit Nicol. de Ubald. ubi ſupra , dum concludit , quòd tranſverſales per lineam maternam, adulterini , vel inceſtuoſi filii , ſeu nati ex alio damnato coitu cùm habeant inter ſe jus cognationis,& proximitatis,licèt non jus agnationis: ſuccedent talibus cognatis ſpuriis, neque reperitur jure cautum, quòd tales excludantur: & cùm mater ſolùm excludatur propter ſuum delictum à ſucceſsione filii ſpurii , & propter idem delictum filius à ſucceſsione matris , ut probatur *in dict. §. filium* , ibi. Sed ſit ſuplicium hoc parentum ut agnoſcant : quia neque quicquam peccatricis concupiſcentiæ eorum habebunt filii : non eſt ergò conveniens , quòd frater , vel alius tranſverſalis , qui ſine aliqua culpa fuit , excludatur à ſucceſsione dicti ſpurii , vel ipſe filius à ſucceſsione tranſverſalis ſui per regul. *non debet quis ſine culpa* , de regul. jur. & hanc partem aſſerit tenuiſſe Joan. Petrucii Præceptorem ſuum , *in leg. fin. ff. de in jus vocand.* & etiam voluiſſe Din. dictum tamen Michaelis cum loquitur de conſanguineis Clerici non poteſt ſtare per ſupradicta , cum lex de Soria repellat ab eorum ſucceſsione filium Clerici , & verſa vice ipſi videntur ab ejus ſucceſsione excluſi.

(6) *Religioſa.* Ut in *L. ſi quis non dicam rapere , C. de Epiſcopis , & Cleric.* & hic adde Gloſſ. in *cap. Virginibus 27. q. 1.* quòd accedens ad monialem committi tria crimina, inceſtum , ſcilicet, & adulterium, & ſacrilegium , & bona talis applicantur Monaſterio, ut in *cap. ſi quis rapuerit, ead. cauſa , & q.* & de pœna etiam ipſius Monialis. Vide in *cap. ſi qua Monacharum , ead. cauſ. & quæſtion.*

(7) *De noble linaje.* De illuſtri dicit , ut *in* L. *ſi qua illuſtris , C. ad Orficia,* de qua iſta ſumpta eſt.

(8) *Con el legitimo.* Hoc eſt hodie regulare , etiam ſi mater non ſit illuſtris , ut in *dict.* L.9. *in ordin. Tauri.* Succedet ergo matri non obſtante filio , vel filiis legitimis, ut hic , & *in dict. L. 9.*

(9) *Eſpurio es llamado.* Nota hic quod dicitur ſpurius ille , cujus pater ignoratur : ſimiliter & dic , quod dicitur ſpurius qui ex damnato coitu naſcitur : ut tradit Salicetus poſt Gloſſ. *in d. L. ſi qua illuſtris* , & adde ad id quòd dicit iſta L. *§. ſi adverſus , inſt. de nup.* & ſic dicitur ſpurius quaſi ſparſim conceptus. Vide quæ in hoc tradit Didacus à Covarruv. *in ſuo epitome Matrimon. 2. part. cap. 8. §. 5. in principio.*

LEX FINALIS.

Filio naturali ab inteſtato decedenti ſine liberis , & matre ſuccedunt fratres ex parte matris excluſis fratribus ex parte patris tantum , non extantibus tamen fratribus uterinis, ſeu ex parte matris ſuccedunt fratres conſanguinei ,ſeu ex parte patris tantum , quibus tamen præfertur, qui eorum fuerit legitimus,& naturalis: item filii naturales non habent jus ſuccedendi ab inteſtato legitimis neque conſanguineis ex parte patris tantum , licèt aliis cognatis ex parte matris ſic. Hoc dicit.

(1) *Fijo natural.* Propriè de filio naturali loqui videtur , de quo *in leg. 8. ſupra eod.* Quid autem ſi ſit natus ex damnato coitu , an ſuccedant ei fratres uterini , ſcilicèt, ex parte matris procreati , vel alii tranſverſales ex parte matris eſt maxima contentio inter Doctor. nam Matheſill. *in ſuo tractat. de ſucceſſ. ab inteſtat. fol. 13. C. 2.* cum ſequentibus , dicit , quòd ſive uterque prædictorum fratrum , ſcilicèt , defunctus & ſuccedere volens , aut aliter tantùm natus ſit de damnato coitu : nullo modo invicem ſuccedere poſſunt , quia non ſunt nominandi fratres, vel conſanguinei , vel conſobrini , *allegat. authent. quib. mod. natur. efficiant. ſui. §. fin.* & dicit eſſe de mente Dini *in ſuo tractat. de ſucceſſ. ab inteſt. colum.* 1. & quia ſublato fundamento , corruit ædificium *cap. cum Paulus , 1. quæſt.* 1. cui in hoc ibi aſſentit Bologninus , & ſubdit Matheſill. inferens , quòd ſicut natus ex damnato coitu Bertæ non poteſt ſuccedere filio legitimo , & naturali dictæ Bertæ, qui ſibi eſt frater uterinus : ita è contra ille legitimus non poterit ſuccedere huic , & cum dictis Matheſill. tranſit etiam Angel.de Aretin. *in §.vulgo quæſitos,inſtitut.de ſucceſſ. cognat.* hoc etiam tenet Alex. plenè tractans , 5. *volum. conſilior. conſil.* 174. incipit : *ſuper eo de quo quæritur* , & aliqui alii relati à Matheſill. *de Afflict. deciſ.* 96. quibus etiam ipſe adhæret , tenuit etiam Joann. de Ana. *conſil.* 95. Abb. *conſil.* 50. *in 2. volum.* Decius *conſil.* 311. *col.* 1. Aimon. *conſil.* 38. *col.* 3. Contrariam tamen partem tenuerunt quamplures alii relati in deciſione , de qua ſupra Matheſill. de Afflict. Joann. S. Petrucii de Monte Sperello. *in leg. ſi qua illuſtris , C. ad Orficia.* cujus fundamentum videbis *in dict. deciſ.* & plerique alii , & Nicol. de

de ſu madre , (2) deuen auer todo lo ſuyo : (3) e ſi otros hermanos ouiere de parte de ſu padre tan ſolamente , non heredaran (4) ende ninguna coſa. E eſto es , porque los hermanos que le perteneſcen de parte de ſu madre , ſon ciertos, e los de parte del padre , ſon en dubda. Mas ſi eſte fijo natural que murieſſe ſin teſtamento , ouieſſe otros hermanos naturales , que le perteneſcieſſen de ſu padre tan ſolamente , e non ouieſſe de los otros que fueſſen naſcidos de ſu madre como el ; eſtonce , eſtos atales (5) bien heredarian lo ſuyo , porque ſon los mas cercanos parientes. Fueras ende , ſi el que aſsi murieſſe, ouieſſe hermano , natural , e legitimo , (6) de parte de ſu padre. Ca eſtonce , eſte ha mayor derecho en la herencia , que los otros naturales que ſon de parte del padre tan ſolamente. Otroſi dezimos , que los fijos naturales non han derecho de heredar los bienes de los legitimos , (7) nin de los parientes otros (8) que le perteneſcen de parte de ſu padre : mas de los otros parientes que le perteneſcen de parte de ſu madre , (9) que murieſſen ſin teſtamento , bien los puede heredar , ſeyendo ellos mas propinquos parientes.

TITULO XIIII.

De como deue ſer entregada la tenencia , o el ſeñorio de la Heredad del finado, al Heredero ; quier la demande por razon de Teſtamento , o de parenteſco.

ENtregada deue ſer la heredad con todas ſus pertenencias al heredero del defuncto, quier la gane por razon de teſtamento, o de parenteſco. Ca , ſi de otra guiſa lo ficieſſen

de Ubal. *in ſuo tractat. de ſucceſſ. ab inteſtat.* ut & dixi ſupra , *L. proxima* , tenet etiam Philipp. Corneus *in dict. leg. ſi qua illuſtris* , & *conſil.* 21. 1. *volum.* & *conſil.* 234. *colum. pen.* 4. *volum.* Curtius Junior *conſil.* 123. & ſecundum iſtam opinionem dicit fuiſſe judicatum in Conſilio Neapolitano , dictus Matthæus , & Doctores in hoc ſunt ita varii , quòd non facile perpendes , quæ ſit communis opinio L. iſta partitarum pro nulla ex iſtis partibus aſtringit , cùm loquatur de filio naturali : in quo nulla eſt dubietas inter Doctor. & quòd iſta L. non loquatur de filio ex damnato coitu , patet cùm dicit : *non auiendo fijos , nin nietos , nin madre.* Cùm enim præſupponat , quòd mater præfertur fratribus in ſucceſsone filii , conſtat, quòd loquitur de naturali filio , & non ex damnato coitu : nam tali filio ex damnato coitu mater non ſuccederet , ut ſupra , *L. proxima.* Tu cogita , quæ opinio prædictarum ſit verior : quia certè punctus iſte indigeret regia declaratione : quia pro utraquè parte fundamenta ſunt ſatis urgentia , & adde , quòd etiam illam partem, quòd inter ſe ſuccedant , licèt ſint ex damnato coitu , tenet Ludovic. de Sardis *in ſuo tract. legitimationum , capit. ſequitur de ſucceſsione ſpuriorum , verſic. 7. quæritur* , tenet etiam inſign. Doct. Andr. de Iſern. *in §. naturales , ſi de feud. fuer. controv. inter domin. & agnat. ad fin.*

(2) *De parte de ſu madre.* Si tamen iſte defunctus ex parte matris haberet fratres legitimos , & naturales : fortè præferentur aliis naturalibus argum. *L. ſi qua illuſtris, C. ad Orficia.* & *L. 9. in ordin. Tauri , & infra eadem L.* & tenet etiam Angel. *in authent. quib. mod. natur. effician. ſui. in §. fin. verſ. ſed reſtat videre.*

(3) *Todo lo ſuyo.* Si tamen haberet defunctus patrem, ſuccederet ille in duabus unciis : & fratres uterini in omne reliquum , ut *in authent. quib. mod. natur. efficiant. ſui. in §. quib.* & tenet Matheſill. *in dict. tractat. fol. 14. col. 3. verſic. ſed quid ſi in caſu prædicto* , etſi ſupereſſent defuncto duo fratres uterini : ſed unus eorum eſt utrinque conjunctus , ille præfertur uterino ex matre tantùm conjuncto , ut *in authent. itaque , C. communia de ſucceſsion.* ſecundum eundem Matheſill. ibidem *verſic.* 3. quid ſi superviveret , licèt conjunctus ex utraque parte non eſſet legitimus? Quod eſt notabile ad extenſionem , *dict. authent.* ſecundum Bolognin. ibi , & cum iſtis dictis Matheſill. tranſit Angel. de Aretin. *in §. vulgò. Inſtituta de ſucceſsione cognatorum , colum. fin.*

(4) *Non heredaran.* Concordat *cum authent. quib. mod. natur. efficiant. ſui in §. filium , &* L. *ſi ſpurius , ff. und. cognat.*

(5) *Eſtos atales.* Nota hoc : quia reprobat opinionem gloſſ. *in leg. hac parte , ff. und. cognat.* quam dicit ſingularem Abb. *conſil. 50. colum. 1. 2. vol.* & Floria. *in leg. qui teſtamentum , ff. de probation.* cum qua tranſit etiam Bart. *in authent. quib. mod. natur. effician. ſui. in §. ſi quis igitùr* , quæ gloſſ. voluit , quòd filii naturales nati ex eodem patre , & duabus concubinis ſibi invicem non ſuccedant , licèt naſcantur ex talibus concubinis diverſo tempore retentis , prout etiam voluit Specul. & ibi Joann. And. *in addit. in tit. ſucceſſ. ab inteſtat. verſic. quid de natis ex uno patre* , ubi Joann. Andr. *in addition.* refert aliquos tenuiſſe contrarium , quorum opinio approbatur hic in iſta lege partitarum , quam tene menti , & iſtam etiam opinionem tenet Alberic. *in leg. humanitatis , C. de natur. liber.* referens Specul. ubi ſupra ita tenere : ſed ſi benè inſpicias contrarium , ut dixi videtur tenere Specul.

(6) *Natural e legitimo.* Facit ad id quod dixi ſupra *in gloſſ.* in verbo (*de parte de ſu madre*) & nota hoc , & adde Angel. *in authent. quib. mod. natura. efficiant. ſui. in §. fin. verſic. ſed reſtat* , dicentem , quòd ubicumque de ſucceſsione fraterna tractatur , ille frater præfertur , qui pluribus nexibus erit conjunctus , ſcilicèt nexu naturæ , & nexu juris , quod not. *ad authent. itaque , C. communia de ſucceſsion.*

(7) *Los bienes de los legitimos.* Concordat *cum authent. quib. mod. natura. efficiant. ſui in §. filium* , ubi hoc in fortioribus terminis diſponitur etiamſi filius ſit legitimatus. Adde etiam *L. ſpurius , ff. und. cognat.* & limita , ut *inſtit. de ſervil. cognat. in primo reſponſo.* Quid tamen ſi tali fratri legitimo , & naturali ex parte patris non ſupereſſent alii fratres legitimi , & naturales ex parte patris : vel uterini ex parte matris. An frater naturalis ex patre tantùm , ei ſuccedat ? Videtur , quòd ſic perinde ſicut & ipſe ſuccederet naturali , ut ſupra *ead. L. cum ſit reciproca hæc ſucceſsio* , ut dixi ſupra eod. *L. proxima.*

(8) *Parientes otros.* Concordat *cum dict. leg. ſi ſpurius, & cum dict. §. filium , in authent. quib. mod. natura. efficiant. ſui , & §. vulgo inſtit. de ſucceſsion. cognat. & §. noviſsimè , inſtit. ad Orficia.* & collige ex his verbis , quòd filius fratris naturalis non ſuccedet patruo , licèt ejus pater poterat ſuccedere , ut ſupra dixit ibi , (*ca eſtos atales*) & ſic erit ille caſus ſpecialis , & exorbitans : & non extendetur ad filios fratrum reſpectu ſucceſsionis patrui , licèt deſint fratres uterini , quod nota.

(9) *De parte de ſu madre.* Ut in *dict. leg. ſi ſpurius , & juribus* , de quibus ſupra. An autem naturalis ſuccedat matri , vel cognatis matris in feudo materno ? Andr. de Iſern. dicit , quòd non *in dict. §. naturalis* , per illum text. indiſtinctè loquentem , quod & tu poteris inferre ad materiam majoriæ : ut neque filius naturalis ſuccedat matri in majoria materna. Cogita tamen , & vide quod habetur *in cap. dicat aliquis 32. quæſt. 4.* & quæ habentur *in leg. ex facto , §. ſi quis rogatus , ff. ad Trebell.*

TITULUS DECIMUSQUARTUS.